ANT

Haftalık Dergi • 19 Aralık 1967 • Sayı: 51 • 125 Kuruş

Garrison açıklıyor: Kennedy suikastinin içyüzü

NİÇİN DARBE ?

HAFTANIN NOTLARI

Çetin Altan'ın dokunulmazlığı

TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırdıktan sonra Anayasa Mahkemesi tarafından yüz geri edilen AP iktidarı, bu dönemde de yeniden aynı konuda teşebbüse geçti. Kemal Bağcıoğlu'nun başkanlığında toplanan Millet Meclisi İhzari Komisyonu, Çetin Altan'ın beş yazıdan dokunulmazlığının kaldırılması gerektiğine karar verdi Komisyonda sadece CHP Milletvekili Nermin Neftçi Çetin Altan'ın lehinde oy kullandı. İhzari komisyon, çoğu A.P milletvekillerine ait olan 83 dosyanın devre sonuna bırakılmasını kararlaştırdı. Çetin Altan hakkındaki karar önce Anayasa ve Adalet komisyonlarından kurulu karma komisyona, daha sonra Millet Meclisi Genel Kurulu'na gidecektir.

11 aralık

Aybar konuştu

● **TİP Ankara İl Kongres'nde Genel Başkan Aybar ve parti yöneticileri konuşarak Kıbrıs ve NATO konusunda görüşlerini açıkladılar, TİP Lideri Aybar, yaptığı konuşmada «NATO'dan çıkmak, Amerika'ya imtiyazlar tanıyan ikili anlaşmaları feshetmek, milli menfaatlerimizin, güvenliğimizi sağlamanın ve haysiyetli bir varlık olarak yaşamamızın ilk şartıdır. Şu gerçeği kesinlikle ifade edelim ki, Kıbrıs'tan başlayarak milli güvenliğimiz, bağımsızlığımız ve milli menfaatlerimizle yakından veya uzaktan ilgili bütün konularda Amerika ile eşit olmayan ilişkilerimiz ve NATO içinde bulunuşumuz, olumlu bir politika izlememize engel olmaktadır» dedi.**

Zorbalık

● Adana'nın Osmaniye İlçesi'nde gerici çevreler tarafından kışkırtılan bazı zorbalar, TİP İlçe Merkezi'ne baskın yaptılar. Günlerce baskın için hazırlık yapan ve kendilerine «Milliyetçi Gençler» adını veren zorbalar TİP İlçe Merkezi önüne gelerek komünizm aleyhtarı gösteriler yaptıktan sonra kavga çıkartarak parti binasına girdiler, bazı eşyayı tahrip ederek parti levhasını söktüler. Emniyet makamlarının başlangıçta seyirci kaldığı bu çirkin olaydan sonra elebaşı olarak İsmail Kuraner, Mehmet Yolgeçen, Enver Kılıç, Arif Kılıç, ve Zübeyir Toprak adındaki zorbalar yakalanarak adalete verildiler.

Orman kanunu

● **Tarım Bakanlığı'nda kurulan bir komisyonda Anayasaya uydurulmağa çalışılan Orman Kanunu Tasarısı hakkında bir bildiri yayınlayan İstanbul Üniversitesi Profesörler Kurulu, yaptıkları incelemeler sonunda bu tasarının her bakımdan Anayasaya aykırı olduğunu açıkladılar. Profesörler, ayrıca bu konudaki görüşlerini, bir kitapta toplamış bulunmaktadırlar.**

Borç... Borç...

● 30 Eylül 1967 tarihi itibariyle Türkiye'nin iç ve dış borçlarının 44 milyar 362 milyonu bulduğu açıklandı. Bu borç miktarı, Türkiye'nin yıllık bütçesinin iki mislini bulmaktadır. Borcun 14 milyar 467 milyon lirası iç borçlara, geri kalan 29 milyar 886 milyon lirası ise, dış borçlanmalara aittir. Dış borçlanmaların büyük kısmını Amerika'ya olan borçlarla onların faizleri teşkil etmektedir. Bu hesaplara göre, 30 Eylül 1967 tarihinde doğan bir Türk Vatandaşı 47 yaşına girinceye kadar Türkiye'nin borçları bitmeyecek ve tam 47 yıl vatandaşın hayatını dolaylı yada dolaysız olarak etkiliyecektir. AP.nin tutarsız ekonomik politikası yüzünden, İleride bu borçların daha da artacağı ve vatandaşın daha ağır yükümlülükler altına sokulcağı da muhakkaktır.

12 aralık

21 Mayısçılar

● Tabii Senatör Fahri Özdilek ve arkadaşları, halen cezaevlerinde hükümlü olarak yatan 21 Mayısçılar'ın affı için Senato Başkanlığı'na bir kanun teklifi verdi. Bilindiği gibi, 1965 seçimlerinden sonra Yassıada mahkûmları da dahil olmak üzere, bir çok mahkûm Af Kanunu şümûlüne alınmış, ancak 21 Mayısçılar'ın bir kısmının cezalarında indirim yapılmakla yetinilmişti. Bununla beraber, iktidar, o zaman 21 Mayıs'çıların affının da bir süre sonra sağlanacağını bildirmişti. Kanun teklifi kabul edildiği takdirde bir adaletsizlik, geç de olsa, ortadan kaldırılmış olacaktır.

Boykot ettiler

● **İktidarın sindirme politikasına uygun olarak İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın ve Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un kışkırtmalarıyla Ortadoğu Teknik Üniversitesi İdari İlimler Fakültesi Dekanı Prof. Arif Payaslıoğlu'nun «Bilimsel yeteneksizlik» gerekçesiyle ve üniversite mütevelli heyetinin kararıyla bu görevinden uzaklaştırılması, öğrenciler arasında büyük tepki yarattı. Olayla ilgili olarak bir bildiri yayınlayan öğretim üyeleri kararı protesto ederken öğrenciler de dersleri boykot ederek protesto hareketine katıldılar. İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, yayınladığı bildiride «Bu olay, belli bir hareketin devamıdır. Tutucu çevrelerin baskısının fakültemiz içinde görülen bu somut örneğine bir bütün halinde karşı durmak ve kavga içerisindeki ilerici yerimizi almak zorundayız» denilmektedir.**

Yeni Fikir Kulübü

● Fikir Kulüpleri Federasyonu, yeni öğrenim yılına aktif olarak girmiş ve hemen hemen bütün fakülte ve yüksek okullarda sosyalist gençleri örgütlemeğe başlamıştır. Son olarak Eskişehir'de de İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinin sosyalist öğrencileri FKF'ye bağlı olarak bir fikir kulübü kurmuşlardır.

13 aralık

ANT dâvaları

● **Nükleer mayınlar konusundaki «Cinayet yerine intihar» başlıklı yazısından dolayı G. Kurmay Başkanlığı'nın emriyle dergimiz sahibi ve genel yayın müdürü Doğan Özgüden hakkında açılan soruşturmada Askeri Savcılık «Görevsizlik» kararı vererek dosyayı Cumhuriyet Savcılığı'na havale etmiş bulunuyordu. İki kaza mercii arasındaki yetki ihtilâfı basın dâvalarına sivil mahkemelerin bakmağa yetkili olduğu şeklinde karara bağlandıktan sonra Cumhuriyet Savcılığı Özgüden hakkında geçen hafta Sorgu Hâkimliğinde Türk Ceza Kanununun 153 ve 155. maddelerine göre «Orduyu isyana ve halkı kanunlara karşı itaatsizliğe teşvik ettiği» iddiasıyla dâva açmış bulunmaktadır. Özgüden savunmasında, nükleer mayınlar konusunda halen verilmiş kesin bir karar bulunmadığına ve Parlâmentodan bu yolda bir karar geçmediğine göre orduyu isyana ve halkı kanunlara itaatsizliğe teşvik suçunun söz konusu edilemiyeceğini söylemiştir. Bilindiği gibi, bu konu, son olarak geçen hafta Brüksel'de NATO savunma bakanları toplantısında görüşülmüş bulunmaktadır. Öte yandan, sendikacı Ahmet Muşlu'nun, kendisinin «Ajan» olduğuna dair bir mahkeme kararını yayınladığımız için Çetin Altan ve Doğan Özgüden hakında açtığı dâvaların duruşmasına Toplu Basın Mahkemesi'nde başlanmıştır. Çetin Altan yasama dokunulmazlığı dolayısıyla mahkemeye celbedilemediği için duruşmada sadece Doğan Özgüden'in sorgusu yapılmıştır. Özgüden dâva konusu yayını Kara Kuvvetleri Askeri Mahkemesi'nin bir kararına istinaden yaptığını, mahkeme kararının bir suretini delil olarak gösterebileceğini söylemiştir. Muşlu ise, kendisinin Kürtçülük dâvasında muhbirlik yaptığını doğrulamış, ancak «Ajan» olmadığını, bu kelimenin askeri mahkemece yersiz kullanıldığını ileri sürmüştür. Duruşma başka güne bırakılmıştır.**

14 aralık

Saldırdılar

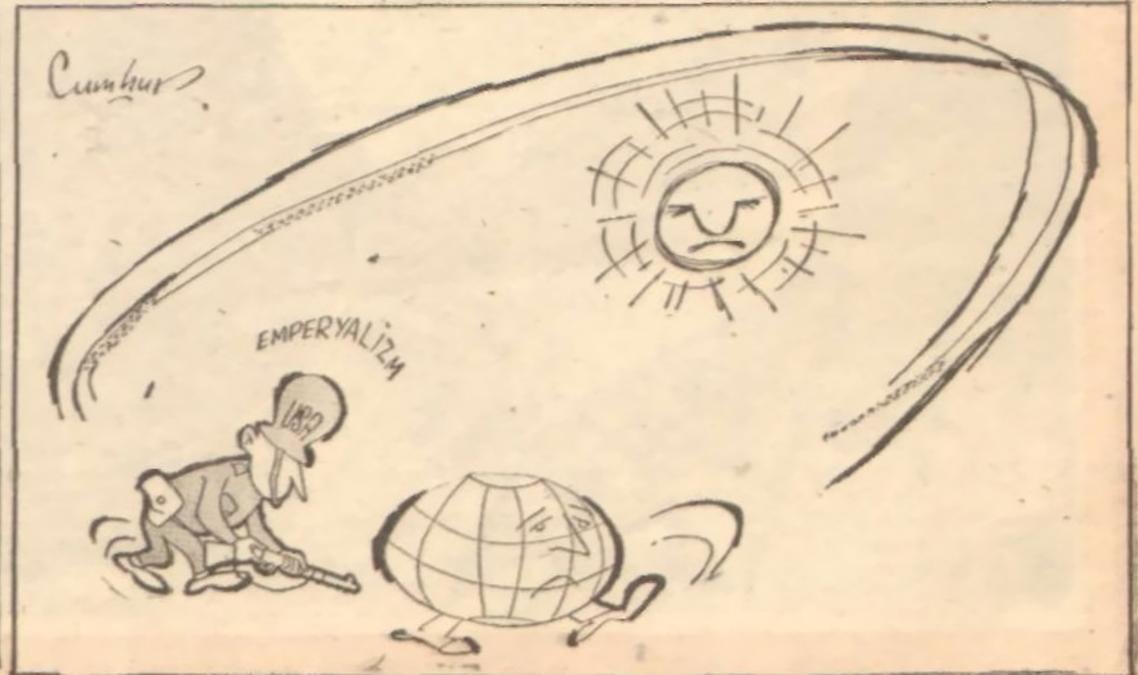
● Üniversitede öğrenci dernekleri seçimleriyle birlikte sağcıların zorbalık hareketleri de artmağa başlamıştır. İktisat Fakültesi'nin sosyalist öğrencilerinden 15 kişilik bir grup, öğrenci derneği seçimleri için aralarında görüşürlerken çoğunluğunu CKMP'lilerin teşkil ettiği 30 kişilik bir grup fakülteyi basarak ellerinde bıçaklar olduğu halde öğrencilerin üzerine saldırmışlar ve yedi öğrenciyi ağır şekilde dövmüşler, cemiyet başkanı Şuayip Dilmen'i yüzünden yaralamışlardır. CKMP'li zorbalar arasında bir yıl önce Tıp Fakültesi'nde tabanca çeken Mustafa Başar, kardeşi Hüseyin Başar, Mustafa Ok, Ömer Aksu, Ali Karcı, Yalçın Tosunlar ve kardeşi Yıldırım Tosunlar'ın bulunduğu dikkati çekmiştir. Saldırganlar arasında hemen hemen hiç İktisad öğrencisi bulunmaması da, tertibin fakülte dışında hazırlandığını göstermektedir.

Makal'a baskı

● **AP İktidarının hışmına uğrayan ve son olarak İstanbul'da Sağır ve Dilsizler Okulu'na tayin edilen yazar - öğretmen Mahmut Makal yeni bir baskı ile karşı karşıyadır. Milli Eğitim Müdürlüğü, okulda yapılan bir öğretmenler toplantısında, 10 Kasım da Atatürk'ün Bursa Nutkunun okunmasını önerdiği için Makal hakkında kovuşturma açmıştır.**

Vietnam şiirleri

● Dünyanın ünlü şairlerinin Vietnam üzerine yazdıkları şiirleri bir araya getiren «Les Editeurs Français Rèunis» Yayınevi, CHANTS POUR LE VIETNAM isimli bir antoloji yayınladı. Evtuçenko, Björn Hakanson, Zaharia Stancu, T. Kasai, Pierre Gamara, Guillevic, Nicolas Guillen, Pablo Neruda gibi tanınmış şairlerin yer aldığı kitapta Türkiye'den de Ömer Faruk Toprak'ın Abidin Dino tarafından Fransızcaya çevrilen «Gece Saat 1'den Sonra» isimli şiiri yayınlanmıştır.

15 aralık

İktisat'ta tören

● İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin kuruluş yıldönümü, ilk defa bu yıl bir bilim ocağına yakışacak törenle kutlandı. 31. yıl dönümü dolayısıyla yapılan törende Dekan Vekili Prof. Süleyman Barda, bir kaç gün önce gerici zorbaların tecavüzüne uğrayan talebe cemiyeti Başkanı met Oluç konuştuktan sonra Şuayip Dilmen ve Prof. Mehöğrenciler, fakülte öğretim üyelerinden Doçent İdris Küçükömer ile Doçent Sencer Divitçioğlu'nun da konuşmasını istediler ve kendilerine büyük tezahüratta bulundular. Bilindiği gibi, gerek Küçükömer, gerekse Divitçioğlu geçen yıl Profesörler Kurulu kararıyla profesörlüğe yükseltilmiş, ancak İstanbul Üniversitesi Senatosu bu kararları bozmuş bulunuyordu.

Mahkûm edildi

● Bandırma'da yayınlanan Emek Gazetesi Sahibi ve Sorumlu Müdürü Kemalettin Ural, Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma kararının Anayasa Mahkemesi'nce bozulması üzerine yazdığı «Çetin Altan Kazandı» başlıklı yazısında TBMM nin mânevi şahsiyetini tahkir ettiği iddiasıyla bir yıl ağır hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Kemalettin Ural, soruşturma sırasında 2,5 ay kadar tutuklu kalmış bulunuyordu.

Bumedyen'e komplo

● Yunanistan'daki darbe teşebbüsünden iki gün sonra, Cezayir'de de Albay Bumedyen, «bir kısım maceraperest subayların ayaklanma hareketinin bastırıldığını» bildirerek Genelkurmay Başkanı Albay Tahir Zbiri'yi azletmiş ve Silâhlı Kuvvetler Başkomutanlığını üzerine almıştır.

Elbistan olayları

● Geçen aylarda AP'lilerin tahrikiyle Elbistan'da patlak veren ve Alevilerin dövülmesi, dükkânlarının yağma edilmesiyle sonuçlanan kanlı olaylar hakkında BP Genel Başkanı Hüseyin Balan'ın verdiği meclis araştırması önergesi Millet Meclisi'nde AP'lilerin oylarıyla reddedilmiştir. TİP sözcüsü Bahadınlı'nın tenkitlerine cevap veren İçişleri Bakanı Sükan, gerçekleri hasıraltı etmeğe kalkışmış ve Elbistan olaylarını TİP'in bir alevi-sünni çatışması gibi gösterdiğini ileri sürerek «Bütün bozguncu hareketler dikkatle takip edilmektedir» demiş, Elbistanlıların dertlerine devâ olacak hiç bir şey söylememiştir.

Birleşiyorlar

● **DİSK üyelerinden Turizm İş Sendikası ile Ankara'da yeni kurulmuş bulunan Büyük Ölçeyis Sendikası ortak bir toplantı yaparak DİSK bünyesi içinde birleşmeğe karar verdiler. Böylece turizm sektöründe çalışan bütün işçiler devrimci bir sendikanın çatısı altında bir araya gelmiş olacaklardır.**

16 aralık

Kürşad olayı

● Turizm ve Tanıtma Bakanı Nihat Kürşat'ın eşi Vedia Kürşat'ın Kıbrıs buhranı sırasında bazı gizli bilgileri telefonla Yunanistan'a bildirdiğini yazdığı için tutuklanan Yeni Tanin Gazetesi yazarlarından Necdet Onur'un tahliyesini sağlamak üzere avukatları tarafından üst mahkemelere yapılan müracaatlar da reddedilmiştir. Onur, tutuklu olarak yargılanacaktır. Öte yandan, CHP Nevşehir Milletvekili Selahattin Hakkı Esatoğlu, bir soru önergesi vererek Kürşat Olayını Millet Meclisi'ne getirmiştir. Esatoğlu, önergesinde, şöyle demektedir: «1 — Kürşat'ın eşi tarafından Kıbrıs buhranı günlerinde Yunanistan'daki bir tanıdığı ile milletlerarası telefon görüşmesi yapılmış mıdır? Yapılmışsa, kaç defa görüşme olmuştur? 2 — Telefon konuşmaları hakkında Millî İstihbarat Teşkilâtı tarafından herhangi bir rapor verilmişmidir? Verilmişse, mahiyeti nedir? 3 — Aynı konuda Ulaştırma Bakanı tarafından her hangi bir tahkikat açılmış mıdır? Görevlilerin ifadeleri teyple tesbit edilmiş midir?»

17 aralık

İhsanî ve AP

● **Âşık İhsani'nin plâkları son zamanlarda çıkarcı çevreleri adamakıllı telâşa düşürmüş ve AP Malatya Milletvekili Hamido tarafından bu plâklar AP Grupu'nda dinletilerek tedbir alınması istenmiştir. Dinçer'in de bulunduğu grup toplantısında plâkları dinleten Hamido, bunlarla halkın anarşiye sevkedildiğini ileri sürmüş ve Yargıtay üyelerini de solcuların gayelerine hizmet etmekle suçlamıştır. Bu toplantıdan sonra Dinçer'in emriyle İstanbul Savcılığı harekete geçmiş ve plâkları yayınlayan Aşkın Plâkları'nın sahibini sorguya çekmiştir. Yargıtay'da beraat eden türkülerin yeniden soruşturma konusu olması üzerine Âşık İhsani şu dörtlüğü söylemiştir:**

Türkiye'de adalet var, boş değil,
Adalete çamur atmak hoş değil,
AP Grupu'nda Hamidoların
Benimle uğraşmaları iş değil...

Debray nakledildi

● **Bolivya'lı çetecilerle işbirliği yaptığı iddiasıyla 30 yıl hapse mahkûm edilen genç Fransız düşünürü Regis Debray, güvenlik sebepleriyle Camiri'ye 7 kilometre uzaklıktaki bir kaleye nakledildi.**

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Telgraf :
Telefon :

Sayın,
Türk-İş
Türkiye Genel İşçiler Sendikası
Genel Başkanlığı
Cankurtaranlar Cad. Tokum Apt. No: 58/5
ANKARA

SİZİN YAZINIZIN
No. :
İşareti :
Tarihi :

BİZİM YAZIMIZIN
No. : 408501
İşareti : VIII-309-
Tarihi :

Özü : (USAID) işyerinde çalışan Türk işçiler hk.

İlgi: 21.7.1966 tarihli, 323 sayılı yazınız.

Amerikan Milletlerarası Kalkınma Teşkilâtı (USAID)nın Ankara işyerlerinde çalışan türk işçilerinin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun sağladığı haklardan faydalandırılması talebine dair yukarıda tarihi, sayısı kayıtlı yazınız üzerine keyfiyet incelendi.

Yabancı misyonlarda çalıştırılan T.C. uyruklu personelin, 1.3.1965 tarihi itibariyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi tutulması gerektiği sonucuna varılmış ve bu maksatla düzenlenen bildiriler Çalışma Bakanlığı kanalı ile ilgili misyon şefliklerine tebliğ edilmiş, ancak mevzuubahis yabancı misyonların vâki müracaatlarından, 506 sayılı Kanunun genel olarak işverenler hakkında prim ödeme mükellefiyetinden gayri doğurduğu mükellefiyet ve vazifelerin yerine getirilmesinden istinkâf edildiği anlaşıldığından, Devletler Hukuku ilkeleri de nazara alınarak, mezkûr yabancı temsilciliklerde çalışan T.C. uyruklu personel hakkında anılan kanunun uygulanması mümkün olmamıştır.

Bu durum muvacehesinde, Amerikan Yardım Heyeti (USAID) de çalışan T.C. uyruklu personelin durumlarının da bu husus gözönünde tutularak incelenmesi gerektiğinden, diplomatik ayrıcalıklardan istifade edip, etmediklerinin, veya bu teşkilâtta çalışanlar hakkında 506 sayılı Kanunun uygulanmasına engel teşkil edecek bir ikili anlaşma mevcut olup olmadığı hususu Çalışma Bakanlığından sorulmuş olup, bu hususta anılan Bakanlıktan cevaben alınan yazı ekî Dışişleri Bakanlığının yazısında, Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında 3.7.1948 tarihinde Ankara'da imzalanmış bulunan "Ekonomik İşbirliği Anlaşması"nın, AID Misyonu ve mensuplarını Türkiye'deki Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçiliğinin bir cüz'ü telâkki ettiği bildirilmektedir.

Bu duruma göre, Amerikan Yardım Heyeti (USAID) de çalışan T.C. uyruklu personel hakkında 506 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına imkân bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederiz.

Genel Müdür

TÜRKİYE - İŞ SENDİKASI
GENEL BAŞKANLIĞI
Gelen Evrakın
Geliş Tarihi: 30.11.1966 Sayısı: 650

Bir utanç belgesi daha...

Amerikalıların Türkiye'de nasıl imtiyazlı olarak yaşadıklarını ve Türk kanunlarını hiçe saydıklarını gösteren bir belge daha elimize geçmiştir. Yukarıdaki fotokopide de görüldüğü gibi, Türkiye İş Sendikası'nın Amerikan Milletlerarası Kalkınma Teşkilâtı (USAID)'de çalışan Türk işçilerinin Sosyal Sigorta kapsamına alınması için yaptığı müracaata verdiği cevapta Sosyal Sigortalar Kurumu, Türkiye ile Amerika arasında, CHP'nin iktidarda bulunduğu 3.7.1948 tarihinde imzalanan bir anlaşmaya göre USAID'de çalışan Türk işçilerine dahi Türk kanunlarının uygulanamayacağını bildirmiştir. İmza koyanlar ve hâlâ Amerika'yı savunmak yüzsüzlüğünü gösterenler utansınlar...

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

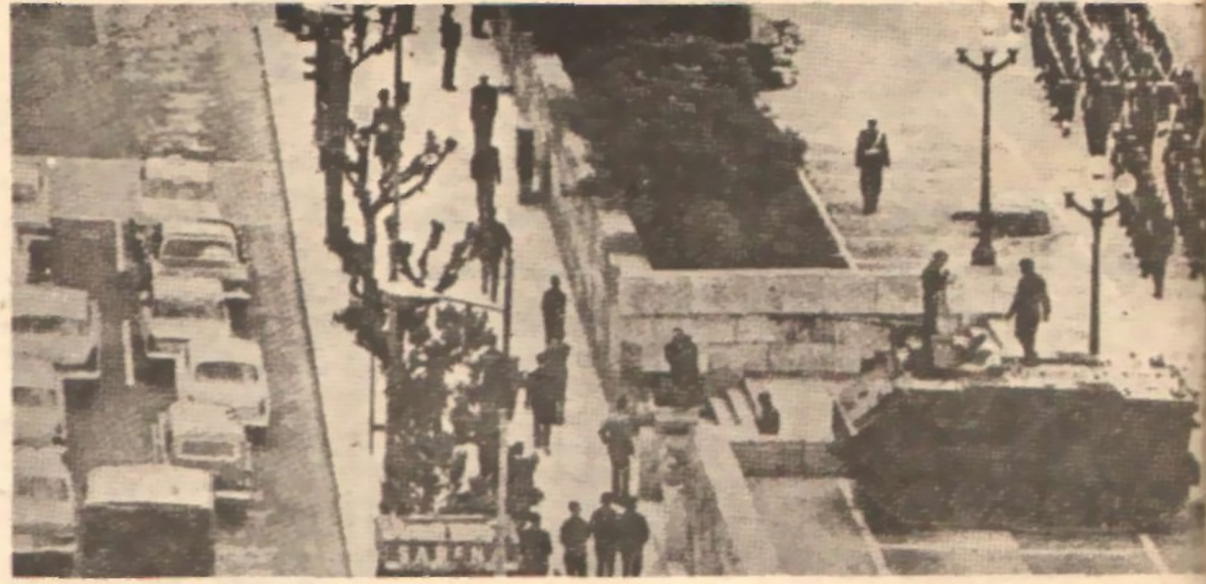
OYUN AÇIĞA ÇIKTI !

Kıbrıs gerginliğinden sonra Brüksel'de yapılan NATO toplantısı ve Yunanistan'da Kral'ın giriştiği başarısız darbe teşebbüsü, Amerikan emperyalizminin kendi çıkarlarını sürdürmek için Doğu Akdeniz bölgesinde oynamak istediği kirli oyunu, artık inkâr kabul etmiyecek şekilde bütün çıplaklığıyla açığa vurmuştur. Amerika, gerek Ortadoğu'da, gerekse Avrupa'da çıkarlarının tehlikeye düşmesi karşısında tam bir panik içerisindedir. Çünkü, son İsrail - Arap Savaşı'nda Arapların yenilgisine rağmen asıl kaybeden Amerika olmuş, Sovyetler Birliği, Ortadoğu'ya fiilen girerek bugüne kadar emperyalistler lehine işleyen status quo'yu bozmuştur. Öte yandan, Avrupa'da Amerikan hegemonyasına «hayır» diyen de Gaulle'cü akım gün geçtikçe kuvvetlenmektedir. Amerika'nın yirmi yıldan beri Avrupa'da ve Akdeniz'de hâkimiyetini sürdürmek için paravana olarak kullandığı NATO Andlaşması'nın süresi önümüzdeki yıl sona erecek, vâdesi uzatılsa bile ilerideki yıllarda NATO herhalde bugünkü gücüne sahip olamayacaktır. İşte bu gelişmelerin yarattığı paniktir ki, Amerika'yı, can çekişen bir yaratığın kendini bilmezliği içerisinde çılgınca teşebbüslere sürüklemekte, çağdaş gelişmeye ayak uyduramamış kukla yöneticiler bu teşebbüslerin gerçekleştirilmesinde maşa olarak kullanılmaktadır.

Bu çılgınca teşebbüslerin yoğun olarak sürdürüldüğü başlıca ülkeler ise Türkiye ve Yunanistan'dır. Çünkü, batılı emperyalistlerin hegemonyasından kurtulmuş bir Ortadoğu ile anti - Amerikan bir açılış içerisindeki Avrupa arasında Amerika'nın bu iki ülkeden başka tutunacak dalı kalmamıştır. Tarafsız blokta yer alan Kıbrıs'taki emperyalist üslerinin varlığının korunması da, ancak bu iki garantör ülkeyi devamlı surette birbiriyle çatıştırmakla mümkün olabilmektedir. Ama, Türk halkı da, Yunan halkı da, artık kendi kaderleri üzerinde oynanan kirli oyunları görmüşler, Amerikan hegemonyasına «hayır» diyebilecek bilince varmışlardır. Emperyalizmin çıkarlarını, bu halkları bir takım umacılar yaratmak suretiyle kandırarak sürdürmek imkânı da artık kalmamıştır. Bu yüzden Amerika her iki ülkede de, halkların iradelerinin egemen olmasını önlemek, bir takım maşalar kullanarak halklara rağmen bu bölgede kontrolu elinde tutmak için binbir entrika çevirmektedir. Nitekim, Yunanistan'ın genel seçimlerde sola açılacağını ve Amerika'ya «go home» diyeceğini sezen CIA, seçime bir kaç ay kala faşist generaller eliyle darbe yaptırarak kukla bir yönetim kurmuştur.

Ancak bu kukla yönetimin kurduğu dikta rejiminin Yunanistan'ı, solcuların silâh zoruyla iktidarı ele geçirmesine sebep olabilecek bir içsavaş ortamına sürüklediğini gören Amerika, bu defa halkı kandırmak için «düzmece» bir demokrasiyi sahneye koymak üzere Kral Konstantin eliyle yeni bir darbe düzenlemiştir. Eğer kral darbesi başarıya ulaşmış olsaydı, demokrasi kisvesi giydirilmiş yeni bir faşist yönetimle halk iradesinin gerçek temsilcisi Yunan solunа yine hayat hakkı tanınmayacak ve emperyalizmin çıkarları halka rağmen sürdürülecekti. Ama, beceriksiz kralın orduyu tamamen kontrolu altında tutan cuntanın kuvvetini hesaplamadan harekete geçmesi, yeni Amerikan oyununun fiyasko ile sonuçlanmasına sebep olmuştur. Amerika bundan sonra Yunanistan'da muhakkak ki yeni oyunlar deneyecektir. Fakat ne yapılırsa yapılsın, artık saflar kesinlikle belli olmuş, ülkesini terkeden kralın şahsında hanedan bütün prestijini yitirerek alternatif olmaktan çıkmış, faşizm ile sosyalizm iki cephe halinde karşı karşıya gelmiştir. Bu mücadeleden galip çıkan, muhakkak ki, emperyalizmin çıkarlarına hizmet etmeğe mahkûm faşistler değil, halkın desteğine sahip sosyalistler olacaktır.

KRAL NİÇİN CUNTAYA KARŞI ÇIKTI?

ANT'ın bir ay önceki 46. sayısında yayınlanan **«Amerika ve saray darbe hazırlıyor»** başlıklı **«Atina Mektubu»** nda aynen şu satırlar yer alıyordu:

«Üçlü cunta ile CIA arasındaki köprüler bugün tamamen atılmıştır. Amerika'nın itirazlarına rağmen ERE Partisi'ne ve onun lideri Kanellopulos'a cephe alan üçlü cuntanın karşısında şimdi Amerika ve Saray vardır.

Amerika gezisi sırasında - Cunta benim hükümetim değildir - diyen 24 yaşındaki Kral Konstantin, Cunta'yı devirebilecek her kuruluş ile işbirliği yapma eğiliminde olduğunu davranışlarıyla göstermiştir... Son Amerika gezisi sırasında Konstantin, ünlü cuntanın devrilmesi için yardım istemiştir. Çıkarlarının garantisini Kral'ın işbaşında kalmasında gören Amerika'nın plânı şöyledir:

Yunanistan'da sol ve güçlü bir muhalefet vardır. 21 Nisan darbesinden sonra solcuların kökü kurutulamamıştır. Cunta'nın anlamsız baskılarına, kararlarına ve yarattığı teröre rağmen, ne bir solcu kuruluş, ne de işçiler herhangi bir reaksiyon göstermişlerdir. Bu sessizlik korkunç bir direnmenin belirtisidir... Direnme, halkın cuntayı bertaraf etmesi ve sosyalist bir yönetim *kurmasıyla sonuçlanabilir*. Bunu önlemek için yapılacak iş, cuntayı devirerek yerine Saray'a bağlı, kısa zamanda seçimlere gidebilecek yeni bir askeri yönetim kurmaktır.

Ancak, üçlü cuntanın, Saray - Amerika darbe teşebbüsünden önce davranarak Kral'ı *ekarte etmeye kalkışması da* ihtimal dahilindedir.»

ANT'ın istihbaratı, üzerinden dört hafta geçmeden, Kral Konstantin'in Cunta'ya karşı giriştiği darbe teşebbüsüyle doğrulanmıştır. Ancak, yazımızda belirttiğimiz ikinci ihtimal daha ağır basmış ve cunta, Saray - Amerika darbe teşebbüsünden önce davranarak Kral'ı ekarte etmeğe muvaffak olmuştur.

Amerika, genç kralı faşist cuntaya karşı harekete geçirmeğe neden gerek duymuştur? Bu sorunun cevabını sağlıklı bir biçimde verebilmek için uzun zamandan beri Yunanistan üzerinde oynanan Amerikan oyunlarına kısaca göz atmak lâzımdır. Sadece bununla yetinmemek, Yunanistan olayları ile birlikte Vietnam'ın başına gelenleri hatırlamak, İsrail - Arap çatışması dolayısıyla Akdeniz bölgesinde ortaya çıkan yeni şartları hesaba katmak ve Kıbrıs vesilesiyle Birleşik Amerika'nın uygulamaya kalkıştığı denemeleri dikkate almak da zorunludur.

KRAL VE KRALİÇE
— İpler kimin elinde? —

Amerika'nın Yunanistan iç politikasında çevirdiği entrikalar, Karamanlis'in iktidardan düşürülmesiyle başlamıştır. Karamanlis, Amerikan desteğiyle iktidara getirilmiş olmasına rağmen, zamanla Washington'ın kısa pantolonlu siyasetini beğenmez olmuştur. Amerikan politikasının Yunanistan'ı felâkete sürükleyeceğini anlayan Karamanlis'in, kapitalistlerin temsilcisi olmasına rağmen, de Gaulle'vari bir politika uygulamağa kalkışması üzerine CIA ajanları, İngiltere'nin de yardımı ile Karamanlis'i iktidardan uzaklaştırmışlardır. Yapılan genel seçimlerde iktidara, İkinci Dünya Savaşı yıllarında İngiltere'nin Yunanistan'daki çıkarlarını korumuş olan Papandreu gelmiştir. Ne var ki, tek başına çoğunluğu sağlayamayan ve ancak koalisyon hükümetleriyle iktidarı elinde tutan Papandreu'nun zamanla sola açılış yapması Washington'da endişe uyandırmış ve bu ihtiyar politikacıyı da işbaşından uzaklaştırmak üzere CIA ajanları seferber edilmiştir. İngilizlerin de tasvibi alınarak genel seçimler sırasında uygulanmak üzere bir darbe plânı hazırlanmıştır. Ancak bu İngiliz - Amerikan plânını zamanında haber alan Papandreu, halk kitlelerini yardıma çağırmağa başlamıştır. Genel seçimler sırasında böyle bir darbenin başarıya ulaşması ihtimalinin zayıfladığını gören CIA yöneticileri, plânlanan darbeyi öne almışlar ve Londra'ya dahi tam bir bilgi vermeden 21 Nisan darbesini faşist generaller eliyle gerçekleştirmişlerdir.

SPANDİDAKİS
— İkili oynadı —

Washington yöneticileri, kendi emirlerini sivillerden daha iyi dinleyecek bir askeri cuntanın yardımıyla Akdeniz Bölgesi'ne yeni bir şekil vermeyi düşünmüşlerdir. Şöyle ki:

Kıbrıs Adası, tıpkı Uzak Doğu'daki Formoza Adası gibi bir Amerikan üssü haline getirilecek, ENOSİS gerçekleştirilip Kıbrıs Yunanistan'a bağlanacak, Türkiye'deki Amerikan üslerine ihtiyaç azalınca da,

Senato işte böyle çalışıyor!

7 Aralık Perşembe günü Cumhuriyet Senotosu, en önemli toplantılarından birini yapacaktı. Çünkü, gündemde parlâmento'nun yürütme organını mali bakımdan denetlemesini sağlayacak olan 22 kesin hesap kanun tasarısı ile İktisadi Devlet Teşekküllerinde çalışan memur ve hizmetlilerin ücret kademelerinin yeniden tesbitine dair teklif ve ihracat vergilerinin tesbitine ilişkin iki tasarı yer alıyordu. Daha önemlisi, bu tasarı ve tekliflerin görüşülmesi için Cumhuriyet Senatosu'na tanınan süre o gün sona eriyordu ve bu toplantıda hepsinin karara bağlanması gerekiyordu.

Bu kadar yüklü bir gündemin görüşüleceği birleşim, 183 üyeli Cumhuriyet Senatosu'nda 90'dan biraz fazla üye ile ancak açılabildi. Cumhuriyet Senatosu'nu dolduran burjuva partilerinin temsilcileri, siyasi polemik ve seçmene selâm mahiyetindeki gündem dışı konuşmalar yaptıktan sonra yavaş yavaş salonu terketmeye başladılar. 15 — 20 dakika sonra içeride sadece 20 - 30 kişi kalmıştı. İftar zamanı oruçlu Senatörler de salonu terkedince, Başkan AP'li Macit Zeren, toplantıyı bir saat sonraya ertelemek zorunda kaldı.

Bir saat sonra oturum yoklama yapılmadan 26 üye ile açıldı. Çoğunluk olmadığı halde tasarıları hiç görüşme yapmadan oya koyan Zeren, bir ara işi öyle otomâtik hâle getirdi ki, başını 26 Senatörün bulunduğu salona dahi çevirmeden:

— Tasarının tümü üzerinde söz alan, yok; maddelere geçilmesini oyunuza sunuyorum... Madde üzerinde söz isteyen, yok; maddeyi oyunuza sunuyorum, kabul edenler, etmeyenler; edilmiştir...» diyor ve sadece tutanaklar için söylenen bu sözlerle Türkiye Cumhuriyeti'nin yasama Meclislerinden birisinin görevini tek başına *yerine getiriyordu (!)*

Görüşülmesi usûlen tamamlanan kanun tasarılarının açık oya sunulması, içtüzük gereğiydi. Başkan Zeren de bu gereği yerine getiriyordu. Ancak, açık oylamaların yapıldığı süre içinde Cumhuriyet Senatosu'nun basın locasında bulunan ve sayıları salondaki Senatörlerin yarısından fazla olan gazeteciler bir hayli eğlendiler.

Açık oylama sırasında Senato hademeleri, ellerindeki metal küreleri sıralar arasında dolaştırıyorlar, Senatörler üzerlerinde kendi isimleri yazılı oy pusulalarından birisini zımbalı koçandan kopartarak kupaya atıyorlardı. Oya sunulan kanun tasarılarının yeterli oy çoğunluğunu sağlayabilmesi için *salondaki üyeler ve hademeler*, ellerinden geleni yapıyor, milli iradeyi yeterince temsil ediyorlardı. Salonda AP Grupu'ndan Grup Başkanı Şeref Kayalar ile on Senatör bulunuyordu. Kayalar, toplantıya katılmayan AP'li Senatörlerin oylarını da istediği gibi kullanıyor, önüne serdiği oy pusulası koçanlarından istediği Senatörünkini koparak kupaya atıyordu. Böylece esalondaki 11 AP'li üy ile salonda bulunmayanlardan 17'si, Şeref Kayalar'n şahsında milli iradeyi temsil görevlerine devam ediyorlardı. CHP İstanbul Senatörü Ekrem Özden de, kendi grubuna ait oy pusulası koçanlarından 13'ünü önüne sermiş, hademeler kupaları getirdikçe koparıp koparıp atıyor ve milli iradeyi yerine getiriyordu. GP'liler adına da aynı işi Ferit Melen yapıyordu. Salonda Milli Birlik Grupu'ndan da kimse yoktu. Onların yasama görevlerini ise, Senato hademelerinden Abdurrahman Çinko, Hüseyin Gültekin ve Mustafa Pala yerine getiriyorlardı. Çinko, her kanunun oylamasında MBG sıralarına gidiyor, açıkta duran oy pusulalarından birer yaprak koparıyor ve bir tombala oyuncusu rahatlığıyla kupanın içine atıyordu. Cumhurbaşkanlığı Kontenjan Senatörlerinden ise salonda sadece iki kişi vardı... Bir ara CHP'nin Ekrem Özden'i ile GP'nin Ferit Melen'i de dayanamayıp salonu terkedince bu iki partinin yasama görevini yerine getirmek de yine Senato hademelerinden Çinko, Gültekin ve Pala'ya düştü.

Salonun iyiden iyiye boşalmasından rahatsız olan AP'li Kayalar, bir ara Başkan Vekili Macit Zeren'e bir pusula gönderdi. Pusulada «Salonda ço

Bir yılda ikinci defa darbe teşebbüsüne sahne olan Atina'da cuntacıların tankları

KOLLİAS Efendisinin peşinde

Türkiye üzerinde Sovyetler Birliği ile pazarlığa girişilecektir. Kısaca, Akdeniz'de Amerikan çıkarlarına uygun bir kuvvetler dengesi (status quo) kurulacaktır.

Oysa, tıpkı Vietnam'da olduğu gibi, Yunanistan'da da faşist cunta, Amerika'nın isteklerini tam anlamıya yerine getirememiş, tüm Yunanistan'da derin bir memnunsuzluk havası yaratmış, ekonomik buhrana sebep olmuş, ve hepsinden önemlisi, bir içsavaş çıkması ve sosyalistlerin iktidara gelmesi ihtimali belirmiştir.

Bunun üzerine Washington, Kıbrıs ile ilgili plânını bu beceriksiz cuntaya gördürtüp daha sonra aynı cuntayı, Vietnam'da yapageldiği gibi, düşürtmeğe karar vermiştir. Bu plânın uygulanması için de, kukla olarak, Kral Konstantin görevlendirilmiştir.

Amerika'nın bu senaryoda yer verdiği figüranlardan biri de, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Alman SS'leriyle işbirliği yapmış, Yunan içsavaşında ise İngilizlere ajanlık etmiş olan faşist general Grivas'tır. Gaye, Grivas eliyle Türk katliâmı gerçekleştirildikten sonra Ankara Hükümeti'ni silâhlı müdahaleye zorlamak, bundan sonra Türk çıkartması bahane edilerek Yunan ordularını, tıpkı İsrail'in Mısır'a saldırtılması gibi, Trakya üzerine yürütmektir. Bu çatışma sonunda perişan olan iki taraf arasında Kıbrıs üzerine Amerikan çıkarlarına uygun bir anlaşma sağlamak, plânın ikinci safhasıdır. Bundan sonra da, Yunanistan'daki cuntanın Kral Konstantin eliyle devrilmesi ve halkı demokrasi vaadiyle avutacak Washington'a bağlı yeni bir yönetim kurulması düşünülmüştür.

Ancak, gerek Arnavutluk, gerekse Bulgaristan'ın Yunan sınırına asker yığmaları, Moskova'nın Yunan Cuntası'na karşı açıkça Türkiye'yi desteklemesi, Amerikan plânlarını bozmuş ve bu defa barış havarisi kesilen Johnson, tarafları savaşmadan anlaştırmak yolunu seçmiştir.

Bununla beraber, Amerika'nın cuntayı devirme niyeti değişmemiş ve Kral Konstantin eliyle 13 Aralık darbe teşebbüsü tezgâhlanmıştır. Ne var ki, cuntanın ordu nezdindeki kuvveti iyi hesaplanmadığı için bu darbe teşebbüsü fiyasko ile sonuçlanmıştır. Konstantin, bir kaç generalle yaptığı temasın işi başarmağa yeteceğini sanmış, fakat evdeki hesap çarşıya uymamıştır. Neticede Kral, memleketi terketmek zorunda kalmıştır.

Batılı kapitalistlerin yönetiminde, Yunan halkını kandırma amacı güden sahte demokrasi oyunu sahneye konulamamıştır.

Başarısız darbe teşebbüsünden sonra, orduya hakim bulunduğunu gösteren Cunta, yeni tedbirlere başvurmuş, bir çok yüksek rütbeli subayı tutuklamış, bu arada cuntanın «kuvvetli adamı» Papadopulos'un başkanlığında kurulan yeni hükümete, Brüksel'e gitmeden önce Kral ile temas ettiği tesbit edilen cunta üyesi Spandidakis dahil edilmemiştir.

Bundan sonra ne olacaktır? Görünüşe göre, Cunta, yönetimini tamamen kendi elinde bulundurduğu ordu sayesinde Yunanistan'a tam mânasıyla hakim bulunmaktadır. Ancak, bir yönetimin, sadece içteki kuvvetiyle uzun süre başta kalabilmesi mümkün değildir. Faşist cunta, işbaşına geldiği günden beri sosyalist ve tarafsız ülkeleri tamamen karşısında bulmuştur. Batılı emperyalistler ise, yukarıda da belirttiğimiz gibi, cuntayı çoktan beri gözden çıkartmışlardır. Fakat, Kral'ın beceriksizliği yüzünden darbeyi gerçekleştirememişlerdir. Bu yenilginin kızgınlığı içerisinde cuntaya adamakıllı cephe almışlar, Kral'ın ülkesini terkederek kaçmasına rağmen cuntaya karşı onu tutmakta kararlı olduklarını göstermişlerdir. Nitekim, gerek Amerikan, gerekse İngiliz elçileri, Kral'a akredite oldukları gerekçesiyle cuntayı muhatap saymayacaklarını bildirmişlerdir.

Batılı emperyalistlerin baskısı karşısında cuntacılar, sonradan tutum değiştirerek Kral'ın gerekirse Atina'ya dönüp tekrar tahtına oturabileceğini açıklamak zorunda kalmışlardır.

Birleşik Amerika ve İngiltere, Konstantin'i yine kullanmağa çalışacaklardır. Ama, ülkesinden kaçarak itibarını yitirmiş bir genç soytarıdan fazla şey beklemek abestir. Esasen damarlarında tek damla Yunan kanı dolaşmayan, Batı eliyle tahta oturtulmuş ve Washington'ın kuklası olduğu açık seçik ortaya çıkmış bir Kraliyet hanedanı hiçbir zaman Yunan halkının tam sevgisine ve desteğine sahip olamamıştır.

Konstantin'in artık işe yaramıyacağını kısa zamanda anlayacak olan emperyalistler, bundan böyle kendilerine Yunan ordusu içinde taraftar arayacaklardır. Tıpkı Vietnam'da olduğu gibi, CIA ajanları, cunta içerisinde değişiklikler deneyeceklerdir.

Ama yüzeyde oynanan oyunlar ne olursa olsun, artık Yunanistan'daki iktidar mücadelesi iki kutup arasında cereyan edecektir.

1) Halk kitlelerinin iradesine karşı iktidarı zorla almış olan faşist cunta;

2) Halk kitlelerinin her geçen gün daha fazla desteğini kazanan sosyalist muhalefet...

Çünkü, kapitalist çevrelerin yedek kuvvetleri (düzmece cumhuriyetçi partiler ve krallık müessesesi) faal rol oynama kabiliyetlerini pratikte kaybetmişlerdir.

Üstelik, Akdeniz'deki kuvvetler dengesi batının klâsik çıkarları aleyhine döndüğünden, artık Yunanistan'daki gerici kuvvetlerin direkt müdahalelerle batılılar tarafından desteklenmesi de imkânsızlaşmıştır.

Yüzeydeki bütün aksi gösterişe rağmen, Yunanistan'daki siyasal gelişmeler, mantıki yoluna girmiştir. Bundan böyle Yunanistan'da faşizm ile sosyalizm çatışacak ve bu ülke de, Akdeniz Bölgesi'nde kurulmakta olan «yeni dünya» da ergeç kendi yerini alacaktır.

şunluk yok... İşi fazla uzatma, sonra beş kişiyi ayağa kaldırır, yoklama yapılmasını isterim haaa...» diye yazıyordu. Milli görevini ciddiyetle yapmağa gayret eden Zeren bu şakayı kavrayamayıp Kayalar'ın pusulasını önerge diye okumağa başlayınca, iş iyice çığırından çıktı.

Asıl skandal, kanun tasarılarının açık oylama sonuçlarının açıklanmasıyla meydana çıktı. 15 üyenin hazır bulunduğu salonda yapılan oylama sonucunda kanun tasarıları şu oyları almışlardı:

128, 116, 107, 107, 97, 95, 112, 96, 78, 70, 11, 72, 72, 76, 76, 70, 70, 71...

Oylamaların sonuna doğru hademeler de görevlerini yeterince yapamamışlar, kanun tasarılarının kabulü için yeterli oy toplayamamışlardı...

İşte, «vatan, millet...» nutuklarıyla parlâmentoya giren mutlu azınlığın temsilcileri böyle çalışıyor, seçmenlere böyle hizmet ediyorlardı... Bir lokma ekmeğin kavgasındaki vatandaşlar da bu politikacılardan hayır bekliyorlardı.

Öğretmenler

Yaşar Kemal

Türkiye her şeysiyle dökülüyor. Bir çapaçulluk, bir perişanlık... Yok mudur kurtaracak, dedirten hal. Böylesine dökülen bir memleket nasıl oluyor da daha ayakta durabiliyor? Onu hâlâ ayakta tutan güç nedir? Ormanları bitmiş, tabiatı ölmüş bir memleket. Kültürü yaratıcılığını yitirdi yitirecek. Gelecekleri, sağlam görenekleri yozlaşıyor. Herkes bir umutsuzluk içinde. Umudunu ve sevgisini yitirmiş. Çıkaryolu bulanlar bile bir vurdumduymazlığa vurmuşlar kendilerini. Üniversitesi adam almıyor. Bu adam almayan Üniversiteler sanki ahım şahım mı? Dünya bilimine neyi katmış ki... Bilimsel bir çalışma yapılabiliyor mu? Profesörlerin çoğunluğu demeyelim de, büyük bir kısmı beş on kuruş kazanmak için vakitlerini tüccarların kurdukları özel okullarda geçiriyorlar. Derme çatma özel okullar. Gecekondu Üniversiteleri. Gecekondu okulları. Eğitim başını almış gidiyor. Her yer pür karanlık. Politikacısı eyyamcı. İler tutar yanları yok. Türkiye'de oturan burjuvalar bu koskoca memleketi perperişan etmişler. Köylüsünün, yüzde yetmiş beşi, yüzde sekseni okur yazar değil. Türkiye'nin tablosu bu çizdiğimden de daha karanlık.

Bir soruyla çok karşılaştım. Bir romancısın, politikanın içinde böylesine ne işin var?

Bu haldeki bir milletin yazarı, politikanın içine gırtlağına kadar girmez de ne yapar? Bu bir insanlık, bir vatandaşlık ödevi. İşgal altındaki Fransa'nın bütün sanatçıları, yazarları, çizerleri Fransız Dayanma Hareketine katılmadı mı? Onlara Almanlara karşı neden döğüşüyorsunuz, diye neden kimse sormadı? Üstelik de Fransız sanatçılarını Almanlara karşı olan döğüşe girdikleri için dünya milletleri ve Fransız milleti kutsar. Bayrak yaptı onları. Fransız sanatçıları Almanlara karşı olan döğüşe hem canlarıyla, hem de sanatlarıyla katıldılar. Ve döğüşteki sanatları Fransız sanat tarihinin altın yaprakları oldu. Şimdi şu perperişan, yoksulluktan kıvranan Türkiye'nin durumu işgal altındaki Fransanın durumundan daha mı iyi? Bin kere daha kötü. Bunu bilmeyen, görmeyen var mı? İnsanlığın ileriye atılışında, tuzu kuru milletlerin sanatçıları bile yardımcı olmalılar. Değil başı belâda Türkiye'nin sanatçısı.

Yukarda bu kadar belâ içinde, perişanlık içinde Türkiye nasıl ayakta duruyor, diye sormuştum. Elbette bu sorunun da karşılıkları var. Türkiye'yi ayakta tutan başlıca güçlerden birisi öğretmenler. Türkiyedeki gerici, talancı, işbirlikçi burjuvaların düşmanlığı öğretmenlere işte bundan. İlerici Türk öğretmenleri Türkiye daha perişan olmasın, yıkılmasın, yozlaşmasın diye canlarını dişlerine takmışlar savaşıyorlar. Ve insafsız burjuvazi onların ekmekleriyle oynuyor. Zaten az olan, yetmeyen ekmekleriyle oynuyor. Onları ekmekleriyle terbiye etmeğe çalışıyorlar. Ve kış ortasında dama taşı gibi öğretmenleri oradan oraya sürüyorlar. Hakaret ediyorlar öğretmenlere. Öğretmen Kıyımı diye bir söz çıkabilmişse bir memlekette, salt bu söz çıkabildi diye, bir millet buna izin verdi diye, o milletin âkibetinden korkmak gerek. Salt bundan dolayı umutsuzluğa düşmek gerek. Umutsuzluğumuzu yıkan, bizi şu dünya yüzünde başı dik gezdiren de gene öğretmenlerin yiğitçe, vatanseverliğin de üstündeki aslanca direnişleridir.

Öğretmenlik mesleği aslında Türkiye'de bir fıkaralık mesleğidir. Bir de bunun üstüne zulüm binerse... Dünyanın en kutsal ve en zor mesleğinin insanları bir de yoksulsalar... Türkiye'de oturan burjuvalar, bir milleti imha politikalarına öğretmen kıyımlarıyla başlamışlarsa, öğretmen hayatı bir cehennemden farksız olmaz mı?

Öğretmenlerin Türkiye'deki koşullarını bilmeyenler çok az. Bir milleti ayakta tutabilmek için onların savaşı kahramanca bir savaştır. Bir milletin onurunu, kültürünü, tekmil varlıklarını ayakta tutabilmek için... İnsan soyunu, bunca korkunç zorluklar içinde savaşarak, onurlandıran bir insan bölüğüdür Türk öğretmenleri. İnsan soyu Fransız Dayanışma Hareketi'nin sanatçılarıyla, kahramanlarıyla nasıl öğünüyorsa, Vietnam kahramanları insan soyunun nasıl yüz akıysa, Türk öğretmenleri de insan soyunun yüz akıdır. Büyütüyorum sanılmasın, yıllardır Vietnam'da can oyunu oynuyor kahramanlar, biliyorum, ama Türkiye'de de öğretmenler yıllardır zulüm altındalar. Her yönleriyle.

Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın başı Fakir Baykurt'u işinden aldılar. Fakir Baykurt öğretmenler direncinin bayrağı. Canını ve sanatını yoksul memleketinin emrine koymuş. Yazı sanatı Fakir Baykurt'la biraz daha onurlanıyor...

Öğretmenler yenilmeyecekler. Çünkü Çanakkale'de de, Kurtuluş Savaşı'nda da yenilmediler. Türkiye yenilmeyecek. Çünkü Fakir Baykurt'lar var. Bu çürümüş, bu harap bahçede bir güneş gülü gibi açmış.

Millî Eğitim Bakanı gaflet içerisindedir!

FAKİR BAYKURT (Halkımız güçlüdür. Kırk sefer bakanlık emrine alsalar, yenilen biz olmayacağız!)

Fakir BAYKURT

Birincisi 1959 sonundaydı. Şavşat'taki ortaokuldan geri çektiler. Teknik öğretmenin alt katında bir odaya çıkıştırdılar. Öğleleri kâtipler, hademeler, çay kemek, zeytin ekmek idare ediyorduk. Suçum, okulların, köylerin ve yurdun haline Şavşat'taki «Efkâr Tepesin» den bakmak, gördüklerimi kör parmağın gözüne makamıyla yazmaktı. O zamanki Millî Eğitim Bakanı da tıpkı bugünkü gibi politikanın ve «politikayla iştigal» etmenin ne demek olduğunu bilmiyordu. Ama fırıldak çevirmeyi çok iyi biliyordu: Beni romandan vurdu. Talim terbiyeden bir karar çıkarttı, «Yılanların Öcünü yazan bir kimse mürebbilik yapamaz» dedi. Garip bir çelişme idi. İçlerinde Eyüboğlu, Karaosmanoğlu, Adıvar gibi edebiyatçıların bulunduğu bir jüri bu romana birincilik vermişlerdi. Bir ağzı kara ihbar üzerine mahkeme de beraat çekmişti. Şekvacı bakan, fetvacı bakan, sağcı yargıç hepsi aynı adam, aynı makam; sorgusuz savunmasız «Bakanlık emri»ne aldı beni. Ama altı ay sonra «ihtilâl» patladı. Ben işimin başına döndüm, o Yassıada'ya gitti. Altı değil, onaltı ayda kendini kurtaramadı.

İkincisi 1966 sonunda oldu. Çubuk'un dağ köylerinden dönüp geldim. Elime bir kâğıt tutuşturdular. «Tavırlarım, hareketlerim, yazılarım» müfettişliğin ciddiyetiyle başdaştırılamadığından başka işte çalıştırılmak üzere Kültür Müsteşarlığı emrine verilmişim. Hangi iş olduğu belli değil. Bir yazı ile görüşmeye çağrıldım. «Size ne iş verelim, ne yapalım?» Öğretmenleri ana doğurmuyor, öğretmenlerin canı cini, onuru yok; onları yetiştirmek için halkımızın alın teri harcanmamış gibi yerden alıp gökte savuruyorlar. Onlara sormuyorlardı, ben onların sendika'sına başkanlık ediyordum, bana soruyorlardı. Alaturka kurnazlıktı. Anlattım: «İstediğiniz yere verin gider çalışırım, ama hesabını da sorarım...» Beş ay iş vermediler. Altıncı ayda uyduruk bir masaya oturttular: «Otur ve sus...» demekti bu. Ama dünyamız değişti; şimdi otur dediğin zaman çocuklar oturmuyor, sus dediğin zaman çocuklar susmuyor.

Üçüncücüsü de bu, 1967'de örüldü başıma. Bu seferki daha cinfikir bakan. Gelip geçen yetmişin içinde, öküz altında en iyi danaları bulabilir, yumurtalara çok iyi kulp takabilir. Sendikacıları, dernekçileri yedi il aşırı köylere, kasabalara sürebilir, ama «bilgi» yayan bir Bakanlığın başında bulunduğu halde bilgisizdir. Türk Eğitimi hâlâ muazzam bir başarıya muhtaç olduğu *halde başarısızdır. Sorunlarımız* çok diyor, ama ne sorunlardan haberi vardır, ne çözümlerden. Eğitimin koluna vuruyor, belini kırıyor. Hasan Ali Yücel'den sonra işe yarar, iş yapar bir Bakan bize haram imiş gibi, bu da başarısızlar halkasına eklenip gidiyor işte. Ekleniyor, çünkü, (Bu çünkünün önüne bir parantez açalım; öğretmenlerin savaşı, benim Bakanlık emrine alınmam bu çünkünün içindedir.) Çünkü:

Hasan Ali Yücel'den sonra gelip geçen bakanlar gibi bu da, öğretmenlerin şevkli desteğini sağlıyamamıştır. Öğretmenlerin desteklemediği bir bakan, aşağıdan ve yukarıdan ne kadar başka destek görürse görsün, başarılı olamaz. Türkiye'de değil, dünyada yoktur böyle bir mucizenin örneği! Öğretmenler de böyle bakanları desteklemezler. Bu bakanlar öğretmenleri hor gördüler, bakmadılar. Başka her memurun aylığı yükseldi, üçe beşe katlandı, onu, Alaman'a işçi gidecek durumlara düşürdüler. Devlet maliyesini iç ve dış farelerden kurtaramadıkları ve kendilerini düşünmekten öğretmeni düşünmeye vakit bulamadıkları için onu huzursuz ettiler. Ve daha büyük bir kötülük ettiler: Böldüler onu! Okuduğu okulları kötülediler, kapattılar. Yoksul halktan yana olmadılar; zengin azınlığı tuttular. Yoksul halk çocuklarına okul açmadılar, açılanları perişanlıktan kurtarmadılar. Yoksul köylerin öğretmenlerini unuttular, zengin azınlığın çocuklarına katmerli fırsatlar sağlamak için resmî kolejler açtılar, devlet parasıyla yetişmiş profesörleri kiralığa çıkarıp özel yüksek okullar icat ettiler. Eğitimin yerlilik ve millilik niteliklerini bozdular. Şartlı şurtlu yabancı uzmanları, yabancı paraları, yabancı metodları ve ne idüğü belirsiz yabancı adamları daha meclisten karar çıkmadan barış gönüllüsü diye millî eğitime soktular. Açlıktan ölse onurunu çiğnetmeyen bir ulusun çocuklarını Amerikan süt tozlarına alıştırdılar. Yabancıların programlarımıza parmak atmasına göz yumdular, böylece reformları, ihtilâlleri, okunacak dersler arasından çıkarttılar. Uyuşuk kör bir toplum yetiştirmenin düzenine öğretmenleri âlet etmek istediler. Sonra da «Siz öğretmensiniz, tarafsız olmalısınız!» diye baskı yapmıya başladılar.

Desteklemek şöyle dursun, bu yüzden devrimci ve gerçek milliyetçi öğretmenler bu türlü bakanlarla ve onların işbirlikçileri ile savaşa giriştiler. Bu savaşta ben, öğretmenlerin temsilcisi olduğum, onların sözlerini söylediğim, onların imzasını attığım için üçüncü kez bakanlık emrine alındım. Elbet meslekdaşlarımın çektiği çileyi ben de çekeceğim. Ama kavgamızı yargıcın önüne bir daha götüreceğim. Aklı sıra bakan, beni şimdiden suçladı, yargıladı ve mahkûm etti. Ama yağma yok. Ben bu işte asıl onu suçluyacağım. Ondan önce kendimize de bir tek sözüm var: Ona ve bütün onun gibilere iyi öğretmenlik yapamamışız. Vaktinde kulaklarını gereği kadar çekmemişiz.

Beni suçluyan Müdürler Komisyonu kararında: **«Mesleğe girişimden bugüne kadarki, davranış ve tutumum da göz önünde bulundurulmak suretiyle...»** diyor. Eh, kaç defa gördük bu objektif ölçülerden uzak cezaları; ve kaç defa af geldi geçti ben mesleğe gireli?.

Bay bakan, **«Adalet»** gazetesine verdiği özel demeçte, **«bir öğretmenin göstermemesi gereken politik davranışlar»** gösterdiğimi ileri sürüyor. Yaza yaza kalemlerimizde, söyleye söyleye dillerimizde tüy bitti. Politika bakanın anladığı değil, kanunda kitapta, ve sözlükte yazılı olandır. İktidara gelmek ve iktidarda kalmak için yapılan örgütlü çalışmadır. Biz öğretmenliğimiz'e, sendikacılığımızla, çok başka, çok farklı bir iş yapıyoruz. Yurt sorunlarıyla ilgilenmek sadece bize değil herkese tanınmış bir haktır ve üstelik ciddi bir görevdir. Bunun çok etkili bir örneğini Ankara Mahkemesinin 8280 nolu yargıcı Fikri Alemdaroğlu vermiştir. Emekli Öğretmen Osman K. Akol'u beraat ettiren bu yargıç, barış gönüllülerini dış politika *sorunlarını, iç politika sorunlarını* ele almanın suç olmadığını 21.11.1967 günlü 967/495 sayılı kararıyla saptamıştır. Bir sendika başkanı olarak öğretmenlerin ve kendimin eğitim, yurt ve dünya sorunları üzerine görüşlerimizi söylemem; sendika yoluyla öğretmen, eğitim ve yurt sorunlarının çözümünü araştırmam nasıl suç olabilirmiş bakalım?

Bakanın, gafillik içinde kırdığı asıl pot şudur: **Baykurt... Türkiye'yi bağımsız bir ülke yapmak deyimini kullanmıştır. Demek ki Baykurt'a göre Türkiye tam bağımsız bir ülke değildir. Bunu değil bir öğretmen, hiç kimse iddia edemez.»** (Adalet, 11 Aralık 1967). Bir bakanın bu kadar gaflete düşmesi, sadece eğitim için değil Türkiye için talihsizliktir. Ona şimdilik Atatürk'ün **«İstiklâli tam denildiği zaman, bittabi siyasi, mali, iktisadi, adli, askeri, harsi ve ilâh, her hususta istiklâli tam ve serbestisi tam demektir. Bu saydıklarımdan her hangi birinde istiklâlden mahrumiyet millet ve memleketin, mânayı hakikisiyle bütün istiklâlinden mahrumiyeti demektir.»** sözleriyle yaptığı tam bağımsızlık tanımını hatırlatacağım. Okusun, anlasın ve böyle gülünç lâflar etmesin. Eğer Atatürk'ün ne demek istediğini hâlâ anlayamıyorsa Birleşik Amerika ile olan ilişkilerimizi, Kıbrıs çıkarması gibi girişimlerimizin her sefer baltalanışını düşünsün. Giremediğimiz, sökemediğimiz üsleri, yargılayamadığımız sanık Amerikalıları, elimizi kolumuzu, maliyemizi, yeraltı servetlerimizi, ticaretimizi sımsıkı bağlayan ikili anlaşmaları düşünsün; yurtsever öğretmenlerin ve onların sendikasının neden böyle kıvrandığını ve davrandığını anlasın. Anlamakta çok geç kalmasın, bu gaflet, hesabı çok zor verilecek bir gaflettir. Türk ulusu bugün böyle düşünen bir bakanı, yarın mutlaka yargılayacaktır. *O zaman,* **«bilmiyordum reis bey hazretleri»** diyemez. Çünkü, öğretmenlerin temsilcisi olarak işte kendisine hatırlatıyorum.

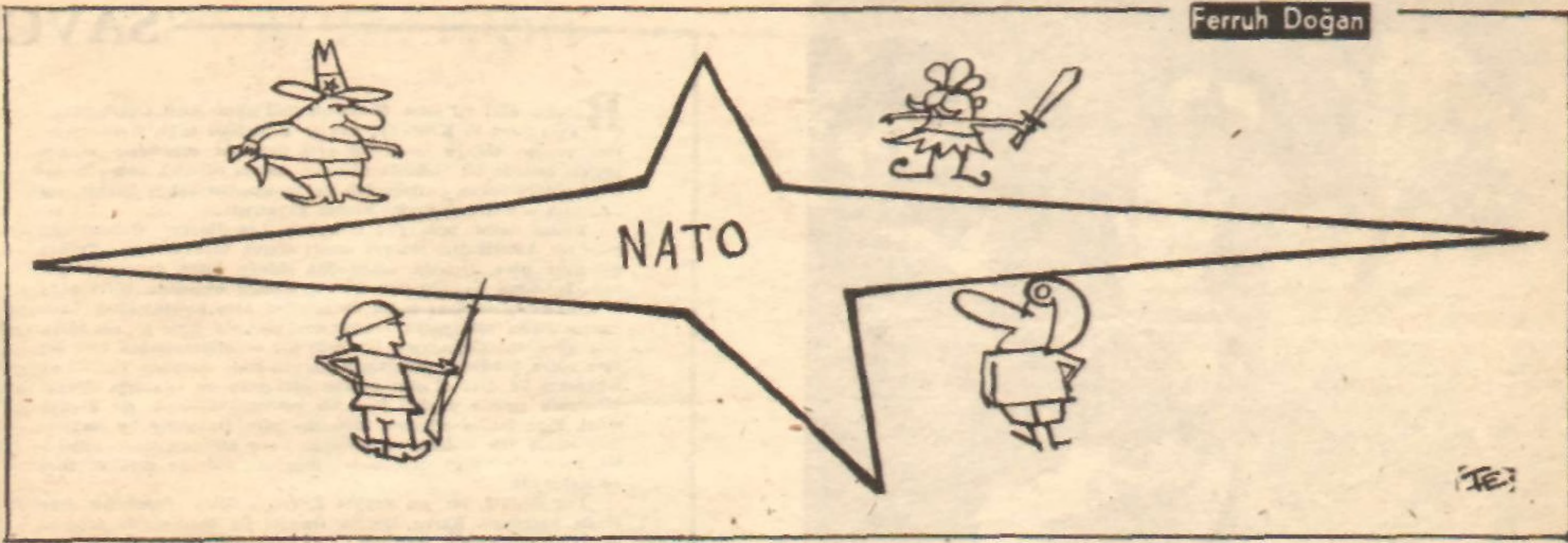
Öğretmenlerin, Millî Eğitim Bakanlığıyla çatışması hüzün verici bir haldir. Aslında daha derinlerdeki bir rahatsızlıktan ve bir müzmin düzen bozukluğundan ileri gelen bu takışma, büyük ve genel bir savaşın öğretmenlik kesimine vuran bir yansımasıdır. Çilekeş meslekdaşlarım üzülmesinler ve korkmasınlar. Çektiklerimiz asla boşa gitmemekte, Türk halkı ne güzel, ne pırıl pırıl uyanmaktadır. Her bozukluğu onun bu pırıl pırıl uyanıklığı düzeltecek ve meslekdaşlarımı süren, beni bakanlık emrine alan bakanların adını silecektir. Halkımız güçlüdür. Üç değil dört sefer, kırk sefer bakanlık emrine alsalar, yenilen biz olmıyacağız; onlar olacaktır. Öğretmen düşmanlarının bilmediği budur.

İLHAMİ ERTEM (Hesabı çok zor verilecek bir gaflet!)

ANT'IN RİCASI

Ant'ın ikinci cildi de yıl sonunda tamamlanacak ve cild kapaklarıyla ANT ciltleri hazırlanacaktır. Bu arada, bir çok okuyucumuz, ellerinde bulunmayan ANT'ın birinci cildine de sahip olmak istemektedir. Ancak, birinci cildi yaptırabilmek için koleksiyonumuzda eksik sayılar bulunmaktadır. ANT'ın 19. ve 21. sayısından ellerinde fazla bulunan okurlarımızın bu dergileri «ANT Dergisi . P.K. 934 Sirkeci - İSTANBUL» adresine gönderdikleri takdirde dergilerin bedeli derhal adreslerine yollanacaktır. Okurlarımızın gösterecekleri ilgiye şimdiden teşekkür ederiz.

Ödemeler dengesi ve NATO meselesi

NATO'dan çıkmanın, iktisadî durumumuz bakımından da bir sakıncası yoktur. Hattâ, Konsorsiyom üyelerinin, bir çeşit cezalandırma düşüncesiyle kredileri keseceklerini farzetsek bile, bu, kısa devreli bir sıkıntılı devreden sonra, dış iktisadî ilişkilerimizin daha sıhhatli bir yön almasına ve kalkınmamızın daha sağlam bir ortama kavuşmasına hizmet etmiş olacaktır.

Prof. Sadun AREN

Türkiye İşçi Partisi'nin NATO'dan çıkmamız hakkında ötedeg beri öne sürmüş olduğu tez, son Kıbrıs buhranı üzerine dış politikamızın başlıca tartışma konusu haline almıştır.

Gerçekten, son bir kaç yılın olayları ve NATO-yu egemenliği altında tutan Amerika'nın hak tanımayan saldırgan politikasının iyice su yüzüne çıkması, NATO üyeliğimizin yurdumuzun güvenliğini teminat altına alması şöyle dursun, tersine güvenliğimizi tehlikeye soktuğunu ve bağımsızlığımızı vahim bir şekilde zedelediğini ortaya koymuştur.

Bu durumda NATO'dan çıkmayı düşünmediğini söyleyen hükümetin ve onu destekleyen çevrelerin bu şekilde düşünmelerinin gerekçesini başka bir yönde, dış iktisadî ilişkilerimizin durumunda aramak lâzımdır.

İlişikteki tabloda 1965 ve 1966 yıllarına ait dış ödemeler dengemizin başlıca gelir ve gioer kalemleri gösterilmiştir. Tablonun incelenmesinden anlaşılacağı üzere döviz gelir ve giderlerimiz arasındaki aleyhte fark 1965'te 244 milyon dolar, 1966'da 277 milyon dolardır. Bu farklar, yabancılardan ve başlıca Amerika Birleşik Devletleri'nden borçlanılarak karşılanmıştır. Eğer borçlanmak mümkün olmasaydı — mevcut borçların faiz ve anapara taksitlerini ödemek ve kâr transferlerini yapmak mecburi olduğundan — 1965 de ancak, 328, 1966'da da ancak 441 milyon dolarlık ithalât yapabilirdik. Yani ithalâtımız, fiilen yapmış olduğumuz ithalâtın hemen hemen yarısına yakın bir seviyeye düşmüş olurdu. İthalâtın bu oranda kısılmasının mevcut iktisadi faaliyet hacmini yürütebilmek bakımından ne büyük sıkıntılara yol açacağı ise açıktır.

Demek oluyor ki, Türkiye cari faaliyet hacmini ve gelir seviyesini devam ettirebilmek için yılda dışardan 250-300 milyon dolar civarında borç almağa mecburdur. Bu noktada hemen şunu belirtmek isteriz ki; iktisadî bakımdan dışarının kredilerine bu derece bağımlı olmak memleketimizin kaçınılmaz kaderi değildir. Memleketimiz bu duruma 1947 tarihinden itibaren düşmeğe başlamıştır. Bu tarihe kadar döviz kazançlarımız döviz sarfiyatımızı karşıladıktan başka, bir miktar reserve (ihtiyat) ayırmamıza da imkân veriyordu.

Türkiye'ye yardım konsorsiyomunun üyeleri, yani Türkiye'ye borç veren memleketler, ayni zamanda NATO'nun da üyeleridir. Öyle zannediyoruz ki, NATO'dan yana olanlar NATO ile Konsorsiyom arasındaki bu ilişki, hattâ ayniyetten ötürü, NATO-dan çıktığımız takdirde Batı ile olan iktisadî ilişkilerimizin ve özellikle dış kredilerin de kesileceğinden endişe etmektedirler.

Oysa bu ayni çevrelerin nazarında Amerika ve Batı Avrupa memleketleriyle olan ilişkiler ve buralardan elde edilen krediler, memleketimizdeki kapitalist düzenin başlıca dayanaklarıdır. Bu dayanaktan ve ortaklıktan yoksun kaldıkları takdirde, yalnız kendi yararlarına işleyen bugünkü bozuk ve çıkmaz kapitalist düzeni ayakta tutamamaktan korkmaktadırlar. Hükümetin ve onun temsil ettiği sermaye çevrelerinin NATO'ya bağlılığının asıl nedeni budur.

Bu neden yalnız yersiz değil, fakat aynı zamanda sakat ve çelişmelidir de. Bir kere, NATO'dan çıkıldığı halde onun üyeleriyle olan iktisadî ilişkileri sürdürmek ve hattâ daha da geliştirmek mümkündür. Nitekim NATO'dan çıkılmasını isteyenler böyle düşünmektedirler. Gerçekten, dünyanın en zengin memleketleri olan NATO üyeleriyle iktisadi ilişkileri kesmenin gerçekçilikle bağdaşır bir yanı olmadığı gibi, yurt için hiçbir yararı da yoktur.

Ayrıca, NATO'dan çıktığımız takdirde Konsorsiyom üyelerinin kredileri keseceklerini farzetmek, bu kredilere atfedilen önem ve nitelikle çelişmeye düşmek demektir. Gerçekten, eğer bu krediler sadece Türkiye'yi NATO içinde tutmak için verilmekte iseler, bunların kesilmesini bir kayıp değil, tersine bir ayakbağından, ekonomimizi hastalandıran bir unsurdan kurtulmak olarak görmek gerekir. Çünkü açıktır ki, bu maksatla verilen krediler yurdumuzun gerçekten kalkınmasını sağlamayacak, tersine dışa bağımlılığımızı gittikçe daha fazla artırmaktan başka bir şey yaramayacaktır.

Özetleyecek olursak, NATO'dan çıkmanın iktisadî durumumuz bakımından da bir sakıncası yoktur. Hattâ, Konsorsiyom üyelerinin, bir çeşit cezalandırma düşüncesiyle, kredileri keseceklerini farzetsek bile, bu, kısa devreli bir sıkıntılı devreden sonra, dış iktisadî ilişkilerimizin daha sıhhatli bir yön almasına ve kalkınmamızın daha sağlam bir ortama kavuşmasına hizmet etmiş olacaktır. Gerçekten, bu durumda, Batı ile olan iktisadî ilişkilerimiz tamamen karşılıklı ticari menfaat esasına oturtulacağı ve bu esas üzerinden geliştirileceği gibi, sosyalist memleketler ve 3. Dünya memleketleri ile de iktisadî ilişkilerimizi geliştirmemiz siyasi engellerden kurtarılmış olacaktır.

BAŞLICA DÖVİZ KALEMLERİ
(Milyon dolar olarak)

	1965		1966	
	Gelir	Gider	Gelir	Gider
İhracat	464	—	490	—
İthalât	—	572	—	718
Borç faizleri	—	30	—	29
İşçi dövizleri	70	—	115	—
Kâr transferleri	—	15	—	16
Borç taksiti	—	161	—	119
Toplam	534	778	605	882
Fark	— 244		— 277	

JACK RUBY, OSWALD'I ÖLDÜRÜYOR
(Bir cinayet şebekesi)

SAVCI G

Bundan dört yıl önce, 22 Kasım 1963 günü ABD Cumhurbaşkanı John F. Kennedy, Teksas Eyaleti'ne bağlı Dallas şehrine yapmış olduğu resmi bir gezi sırasında onbinlerce kişinin gözleri önünde bir suikaste uğramış, tedavi edilmek üzere hastaneye götürülürken gırtlağından ve boynundan aldığı kurşun yaralarının tesiriyle gözlerini hayata kapamıştı...

Dallas polisi, aynı gün içerisinde Lee Harvey Oswald adlı genç bir *Amerikalıyı cinayet sanığı olarak tutuklamıştı. Polisin* iddiasına göre, Oswald, çalışmakta olduğu kitap deposunun altıncı katından Kennedy'nin binmiş olduğu otomobile tüfekle üç el ateş etmiş ve daha sonra da tüfeğini aynı kattaki kitap kasa*larının altına saklayarak oradan uzaklaşmıştı. Yine polisin iddia*sına göre, Oswald, ayrıca, Kennedy'nin öldürülmesinden kısa bir süre sonra kendisini yakalamak isteyen polis memuru Tippit'i de tabancası ile dört el ateş ederek öldürmüş ve sığındığı sinema binasında polisle *yaptığı* kısa bir çatışmadan *sonra* ele *geçiril*mişti. Yine Dallas polisinin iddiasına göre, Oswald'ın bu cinayeti işlemesinin tek nedeni, kendisinin koyu bir «marksist» olması idi. Polis, Oswald'ın «marksist» olduğuna dair şu delilleri ileri sürmekteydi:

Lee Oswald, bir ara Sovyet Rusya'ya iltica ederek bir süre orada yaşamıştı. Karısı Marina Oswald ile Moskova'da tanışmış ve orada evlenmişti. 1961 yılında Oswald tekrar Amerika'ya dönmüş ve New Orleans sokaklarında Castro rejimini destekleyen propaganda broşürleri dağıtmıştı. Hattâ bir keresinde Meksika'daki Küba Elçiliği'ne başvurarak Küba'ya gidebilmek için vize istemişti.

Kendisi «fanatik» bir solcu idi ve işte bu yüzden Başkan Kennedy'yi *öldürmek* gereğini duymuştu.

Oswald cinayetin ertesi günü, polis müdürlüğü koridorlarında basın mensuplarına gösterilirken orada bulunmakta olan Jack Ruby tarafından herkesin gözü önünde tabanca ile öldürülmüştü. *Dallas'ta Carusel* isminde *bir* gece kulübünün sahiplerinden olan Ruby'nin Oswald'ı öldürmesine sebep olarak polis «... kendisinin

KENNEDY

SORU: Warren Komisyonu'nun ortaya attığı sonuçlardan niçin ve ne zaman şüphe duymaya başladınız?

CEVAP: 1966 yılı kasım ayına kadar Warren Komisyonu raporlarına karşı içimde büyük bir inançvardı. Hattâ diyebilirim ki, komisyon raporlarının doğruluğu üzerinde duyduğum şüphe yüzünden bugün nasıl bazı kişiler bana ateş püskürüyorsa, işte ben de o zamana kadar raporun doğruluğundan şüphe duyanlara aynı şekilde karşı koyuyorum. Raporun *sonuçlarına inanmamın* tek *nedeni*, onu bizzat okumamış olmamdı. Yazar Mark Lane'in dediği gibi, **«Kişi Warren Raporu'nun sonuçlarına ancak bir şekilde *inanabilir. O da, onu okumamakla...»***

Geçen kasım ayında senatör Russell Long ile New York şehrine gitmiştik. Yolculuk esnasında bir ara konu Başkan Kennedy'nin öldürülmesine gelince, kendisi bana Lee Harvey Oswald'ın bu işi tek başına yapabileceğinden büyük bir şüphe duyduğunu açıklamıştı. Nedense senatörün bu sözleri bende büyük bir huzursuzluk yaratmıştı. Çünkü, karşımda konuşan, öyle sıradan bir kişi değil, ABD Senatosu'nun en önemli ve en güvenilir sözcülerinden biri idi. Bunun üzerine Kennedy'ye yapılan suikastle ilgili olarak yazılmış bulunan bütün kitap, dergi ve makaleleri okumağa karar verdim. Öyle ki, okudukça içimdeki şüphe de büyümeğe başladı. Daha sonra da; 26 cilt tutan Waren komisyonu raporlarını baştan sona kadar bütün belge ve delilleriyle birlikte dikkatli bir şekilde inceledim. Vardığım sonuç şu olmuştu:

«Kafatası içinde bir parçacık dahi akıl olan bir kişi, raporu okuduktan sonra onun doğruluğuna inanamazdı.»

S: Bu sözlerinizle Warren Komisyonu'nun suikastle ilgili olay ve nedenleri kasıtlı olarak değiştirdiğini mi söylemek istiyorsunuz?

C: Hayır komisyonun son derece beceriksiz olduğunu belirtmek, eminim, her şeyi açıklamaya yeter. Tahkikatın başlangıcında komisyon, suikasti doğuran kaynakları ve nedenleri tüm olarak bilmiyordu. Üstelik ileri sürülen görüş ve deliller tam olmadığı gibi bunların çoğu CIA tarafından uydurulmuş sahte ve asılsız şeylerdi. Komisyon üyeleri daha başlangıçta Oswald'ın suçlu olduğuna inanmışlar ve çalışmalarını yalnızca bu görüşün doğruluğunu ortaya koyacak bir merkezde toplamaya başlamışlardı.

Okuduklarım arasında özellikle Edward Epstein, Harold Weisberg ve Mark Lane'in yazmış olduğu suikastle ilgili kitaplar, yalnızca şüphemi kuvvetlendirmekle kalmamış, üstelik bana, kendi tahkikatımla ilgili *çok önemli ipuçları ve sağlam* bir BAŞLANGIÇ NOKTASI vermişti. Ortada bir gerçek vardı. O da, Oswald'ın Dallas şehrine suikastten kısa *bir süre önce geldiği ve oraya gelme*den önce de altı ay kadar benim başsavcısı bulunduğum New Orleans şehrinde oturduğu idi. Oswald'ın suikastten önce New *Orleans'daki* faaliyetlerinin neler olduğunu ve kimlerle ilişkileri bulunduğunu ortaya çıkarmanın faydalı olabileceğini düşündüm ve bu konularda araştırma yapmaları için gerekli kişilere emir verdim. Bu araştırma esnasında bizler, Waren Komisyonu üyelerinin ilgilenmediği ve sorguya çekmedigi bir çok kişiyle konuştuk, Gördük ki, olaylar hiç de Warren raporlarında belirtildiği gibi değildi. Her geçen gün yepyeni bir şey ortaya çıkıyordu.

Başkan Kennedy'nin öldürülmesinden kısa bir süre sonra, bizler New Orleans'da suikastle ilgili olabilecekleri şüphesiyle üç kişiyi *sorguya* çekmiştik. David Ferrie, Alvin Beauboeuf ve Melvin Coffey. Yaptığımız son tahkikattan aldığımız sonuçlara göre, *bu kişiler hakkında yeniden bir soruşturma* açmanın gerekli olabileceğini düşündük.

CIA'nın parmağı

S: 1963 kasım ayında, yani suikastten hemen sonra David Ferrie ve arkadaşları hakkında soruşturma açmaya niçin karar vermiştiniz?

C: Başında bulunduğum New Orleans Savcılığı'nın kendine özgü bir çalışma düzeni bulunmaktadır. Ben ve diğer savcı arkadaşlarım, kendi bölgemizi ilgilendirmese de, daima kendi aramızda toplanır, faili bulunmamış yada çözümlenmemiş olaylar üzerinde tartışmalar yaparak bunları bir sonuca bağlamaya uğraşırız. Suikastten sonra da böyle olmuştu. Bölgemizde bulunan ne kadar aşırı fikirli politikacı, fanatik derecede dindar ve dejenere ruh hastası kişiler varsa, hepsinin dosyalarını ve son günlerdeki *faaliyetlerini incelemeğe* başladık. İşte, David Ferrie'nin ismi o zaman aklımıza takılmıştı. Bir çok şüpheli kimseyle birlikte onun da durumunu *incelerken gördük ki, kendisi* 22 Kasım günü **«ördek avlamak»** ve **«buz pateni»** yapmak üzere cinayetin işlendiği Teksas Eyaleti'ne gitmişti. Durumu bizlere şüpheli göründü. Evinin civarına gözcüler koyduk, yakın arkadaşlarını sorguya çektik. Teksas'tan döndüğünde kendisinin yaptığı ilk iş bir avukata gitmek ve geceyi de başka bir şehirde bir arkadaşının evinde geçirmek oldu. Ferrie ve iki arkadaşını sorguya çekmek üzere savcılığa çağırdık. Ferrie'nin anlattıkları *kendisi hakkındaki şüphelerimizi* daha da kuvvetlendirdi. Anlattığına göre, fırtına ve yağmur altında tam dokuz saat Teksas'a kadar otomobil kullanmıştı. Daha sonra planından vazgeçerek ördek avlamaya gitmemiş, bunun yerine buz pateni yapmak üzere Huston şehrine gitmişti. Nedense orada da buz pateni yapmak yerine tam iki saat bir telefon kulübesi yanında ayakta dikilip beklemişti. *Bu anlattıkları şüphemizi* daha da artmış, kendisi ve iki arkadaşı tutuklanmak üzere nezarete alınmışlardı. Durumdan derhal FBI'yı haberdar *ettik. FBI* bu üç *kişiyi sorguya çekil*mek üzere en kısa bir zamanda ken-

KENNEDY
(Amerikan faşis

GARRİSON AÇIKLIYOR...

GARRİSON
(CIA'ya rağmen)

...y'yi çok sevdiğini, gayet ince ruhlu bir kimse olduğunu, ...y'nin ölümünden büyük br teessüre kapıldığını ve bu ... karşısında Oswald'ı görünce dayanamayıp tabancasını ...ğini...» belirtiyordu.

...kastın önemini göz önüne alan Amerikan Meclisi ve Se... derhal resmi bir tahkikat komisyonu kurulmasına karar ... ve Yargıtay Başyargıcı, Earl Warren'ı da bu komisyonun ...lığına tayin etmişti.

...rren Komisyonu dört aya yakın, bir zaman devamlı şekilde ..., yüzlerce kişiyi dinlemiş, mevcut delilleri toplamış, ge... bütün uzmanlardan rapor almış ve sonunda suikasti bir ... bağlamıştı. Ne var ki, Warren Komisyonu'nun getirdiği ...r, Dallas polisinin ortaya attıklarından hiç de farklı ol... ve yukarıda sıralanan olay ve sebepler Warren Komisyo... ...afından da kabul edilerek cinayet dosyası kapatılmıştı.

...misyon raporunun yayınlanmasından sonra, raporun tümü... ...eleyen bazı yazar ve uzmanlar Warren raporunun kendi ... çürüten iddialarla dolu olduğunu, gerçekleri yansıtmadı... ...ararda acele edildiğini ve en önemlisi Kennedy'nin tek bir ...rafından değil de, çok iyi organize edilmiş bir teşkilât tara... öldürüldüğünü ileri sürmüşlerdir.

...muoyu, resmi olmayan bu nazariyeleri tartışırken, 17 Şu... günü New Orleans Başsavcısı JİM GARRİSON, suikasti ...yen şebekenin elebaşıları olarak hayatta kalan ve kendi ...de oturan David Ferrie ve Clay Shaw isimli kişilerin tu...ması için sorgu yargıçlığına başvuruyordu.

...rrison, komisyon raporunun getirdiği sonuçları tüm olarak ...yor, suikastin tek kişi tarafından değil, bir şebeke tara... üstelik de «sol» kanattan değil, «sağ» kanattan bir şebeke ...dan işlendiğini ortaya atıyordu. Suikastta parmağı olanla... ...şi, eski CIA ajanlarından olup, Kennedy'nin barışçı dış ...sının karşısında yer alan kişilerdi.

... Garrison'un Shaw ve Ferrie hakkında tutuklama kararı ... için sorgu yargıçlığına başvurmasından beş gün bile geçmeden David Ferrie evinde ölü olarak bulunuyordu. Garrison'un iddia ve delillerini dinleyen jüri üyeleri, Clay Shaw'un tutuklanması için olumlu oy kullandıktan sonra Shaw tutuklanıyor. fakat daha sonra 10 bin dolar kefaletle serbest bırakılıyordu.

Jim Garrison, suikastle ilgili iddialarını ortaya attıktan sonra başta CIA olmak üzere bir çok resmi kuruluşun yıldırımlarını üzerine çekmişti. Bu arada, kendisini yıpratmak için CIA tarafından binlerce dolar sarfedilerek basında ve televizyon programlarında kendisi aleyhine öldürücü bir kampanya açılmıştı.

Bu arada Amerikan Senatosu, suikastle ilgili olacak yeni bir karar almıştı. Bu karara göre, suikastle ilgili olarak toplanan ve Warren Komisyonu raporlarında yer alan bütün delili ve tutanaklar, gizli milli arşivler arasına kaldırılacak ve 2038 yılının Eylül ayına kadar hiç kimse bunları incelemek ve yayımlamak hakkına sahip olamayacaktı.

Bu karar Garrison'u daha da kamçılamıştı. Kendi kanalından soruşturmaları kısa bir zamanda tamamladığı gibi, yeni yeni deliller de ele geçirmişti.

●

Pek yakın bir zamanda New Orleans şehrinde, Başkan Kennedy'ye yapılan suikastin duruşmasına yeniden başlanacaktır. Bu duruşmada iddia makamı, Warren Komisyonu'nun ortaya attığı sonuçların tam tersi bir görüşü savunmaktadır.

Kamuoyu, ille de Garrison'un ya da Warren Komisyonu'nun haklı çıkmasını değil, gerçeklerin ortaya konulmasını istemektedir Bu gerçeklerin ortaya çıkmasında GARRİSON'ın muhakkak ki büyük payı olacaktır.

Aşağıdaki yazı serisinde tanınmış Amerikan dergisi Play Boy'un, Jim Garrison ile yapmış olduğu konuşmaların çevirisini bulacaksınız. Garrison'ın suikastle ilgili görüşlerinin duruşma başlamadan önce okurlarımız tarafından bilinmesinde büyük yarar görmekteyiz.

Mekin GÖNENÇ

... SUİKASTININ İÇYÜZÜ

dilerine göndermemizi istedi. İstenileni yaptık. Ferrie ve iki arkadaşını FBI'ya gönderdik. Fakat David Ferrie ve arkadaşları kısa bir zaman sonra FBI tarafından serbest bırakılmışlardı. Üstelik, kendileri için düzenlenen bütün soruşturma raporları **«ÇOK GİZLİ»** olarak nitelendirildiğinden, gizli milli arşivler arasına kaldırılmıştı. Ne nazık ki, ben dahil, hiçbir kimse, 2038 yılının eylül ayına kadar bu soruşturma belgelerini görmek hakkına sahip değiliz.

S: Üç yıl sonra Ferrie hakkında yeniden soruşturma açtığınızda yeni delil ve ipçular. buldunuz mu?

C: Yaptığımız tahkikat sırasında bizler, Castro aleyhtarı Küba'lı sürgünler ile CIA arasında kurulmuş askeri ve stratejik niteliği çok gizli bir yeraltı çalışması bulunduğunu meydana çıkardık David Ferrie, Lee Harvey Oswald ve Jack Ruby arasında çok önemli bazı ilişkiler bulunduğunu öğrendik.

S: Bir ara bu iddianızın, yani Başkan Kennedy'nin bir teşkilat tarafından planlı şekilde öldürüldüğü tezinizin, doğruluğunu kabul edelim. David Ferrie'den başka kimlerin bu teşkilatta yer aldığını, suikastin niçin ve nasıl tertiplendiğini meydana çıkarabildiniz mi?

C: Evet, çıkardık. Başkan Kennedy'nin öldürülmesi tek bir sebebe dayanıyordu. Kendisi o zamanlar gerek SSCB, gerekse Castro yönetimi ile ABD arasındaki buzları çözmeğe ve dostluk bağları kurmağa çalışmaktaydı. Kendisini öldürenler, Kennedy'nin komünist blok ile barışçı ilişkiler kurmasına engel olmak isteyen fanatik bir anti - komünist gruptu. Suikast planının **«uygulama»** bölümünde de, Casto aleyhtarı bazı Küba'lı sürgünler yer almıştı. Bu Küba'lı sürgünler, **«Domuzlar Körfezi Çıkarması»** esnasında Amerikan Hava Kuvvetleri'ni çıkarma yapan birliklerin yardımına göndermediği ve daha sonra da 1962 yılının ekim ayında patlak veren **«füze krizi»** dolayısıyla kendilerinin ileride Castro yönetimini ortadan kaldırma fırsatını imkânsız bırakan kararlar aldığı gerekçesiyle Başkan Kennedy'yi asla affetmemişlerdi. Bu Küba'lı sürgünlere göre, Başkan Kennedy kendilerini komünistlere **«satmıştı»** ve bunun böyle olduğuna içten inanmaktaydılar.

Suikastle ilgili teşkilâtın daha üst kademelerinde ise çok sayıda aşırı sağcılar yer almışlardı. Bunları basit anlamda **«muhafazakâr»** tutumlu kişiler yerine, **«yeni Nazi»** olarak tanımlamak daha yerinde olur. Ayrıca, bunların arasında, zenci Amerikalıları şiddetle yıldırmak üzere güney eyaletlerinde kurulmuş bulunan **«Minutemen»** isimli teşkilâttan ayrılmış bazı aşırı ırkçılar da yer almıştı. Bunlar kendi gruplarını gereğinden fazla **«liberal»** bulmaya başlamışlardı.

...ÜRÜLÜYOR
(...a kurbanı oldu)

CIA faaliyette

Başkan Kennedy içte zencilere medeni haklar sağlayan tasarıyı ortaya attıktan ve dışta da barışçı hedefler güden bir politikaya yöneldikten sonra — bu ara kendisi nükleer denemeleri kısıtlayan anlaşmayı imzalamış bulunuyordu — bu aşırı sağcı gruplar ortadan kaldıracakları hedefi bulmuş oluyorlardı. ABD dış politikasının değişmesi, yukarıda açıklanan her iki grup için de hayati önem taşımaktaydı. **Aşırı sağcılar için ideolojik açıdan Küba'lı sürgünler için de hem ideolojik,** hem de özel çıkarlar açısından dış politikanın değişmesi, kendi aleyhlerine olacaktı. Şayet Kennedy dış politikası başarıya ulaşacak olursa, Kübalı sürgünler bir daha Küba'ya dönebilmenin imkânsız olacağına inanmışlardı.

CIA'ya gelince, bu gizli istihbarat teşkilâtı, yukarıdaki her iki grupla da işbirliği yapmakta idi. İleride Küba'ya çıkartma yapmak ve Fidel Castro yönetimini ortadan kaldırmak üzere Küba'lı sürgünlerden ve diğer Castro aleyhtarı elemanlardan meydana gelmiş bir grup maceraperest CIA teşkilâtı tarafından New Orleans dolaylarında Pontchartin gölünün kuzeyinde eğitim görmekteydiler. Aşırı sağcı grubun elebaşılarından David Ferrie'nin bu askeri eğitimle ilgili olarak önemli görev ve faaliyetleri vardı.

CIA teşkilâtı, Kennedy'nin barışçı politikasını 1963 yazının sonlarına kadar umursamadı. Çünkü o zamana kadar Castro düşmanı maceraperestlerin eğitimini mali bakımdan devamlı olarak desteklemişti. Miami — New Orleans ve Dallas şehirleri üçgeni arasında CIA tarafından desteklenen Castro aleyhtarı bir yeraltı hareketi yürütülmekte idi. Bu gizli harekette Jack Ruby'nin rolü, Dallas şehrinde yeraltı teşkilâtı için silâh ve cephane temin etmekti. Miami ve New Orleans'da ise eğitim faaliyetleri yürütülüyordu.

«Füze krizi»nden hemen sonra Başkan Kennedy Kruşçof ile Küba'yı hiçbir şekilde işgale yeltenmemek üzere gizli bir anlaşma imzalamıştı. Buna karşılık Rusya da, Lâtin Amerika'daki yıkıcı faaliyetlerini yumuşatmak üzere Castro'yu iknaa çalışacaktı. Bu anlaşma üzerine CIA'nın Küba'yı istilâ plânı yalnız durdurulmakla kalmayıp 31 Temmuz 1963 tarahinde FBI yetkilileri tarafından yeraltı teşkilâtının Pontchartin gölü kuzeyindeki karargâhı basılmış ve orada bulunan silâh ve cephaneye elkonulmuştu.

Şayet olaylar burada bir son bulmuş olsaydı, belki de Başkan Kennedy'ye hiçbirşey olmayacaktı. Fakat, Kennedy 1963 yılının sonbaharında Castro yönetimi ile dostluk bağları kurmak üzere teşebbüse geçmesi, bardağı taşıran son damla olmuştu.

Gelecek hafta

Suikastı kimler nasıl yaptı ?

Demokrasimizin Yüz Karası

YASAK KITAPLAR!

Çetin ÖZEK

Yıllar yılı çağdaş uygarlık düzeyine erişmekten söz açar, daha sonra bu düzeye ulaşmamak için elimizden geleni de yapmakdan geri kalmayız. Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak, pek çoğu için, mutlu bir azınlığı batının *mutluluk araçlarına kavuşturmak*, mini etek giymek, televizyon seyredip viski içerek denizin *güzelliğine dalmak*, büyük sözler söylenmesi âdet olan günlerde **«uygarız»** diye bağırmak anlamını taşıyor *sadece*. Çağdaş uygarlık, bu anlamı içinde, Tanzimatın batı taklitciliğinden pek de ayrılmıyor. Devrimci çağdaşlaşmanın, gerçekte batıya karşı bir başkaldırıyı gerçekleştirmek için, batının bilimsel olanaklarına erişmek, çağın bilimsel teori ve sonuçlarını öğrenmek, emperyalizme ve kapitalizme ilk isyan eden ülke olarak bu isyanın gerektirdiği düzeni kurmak ve bu düzeni kurabilmek için toplumun bilgi ve sosyal yapı yönünden değişmesini ve olgunlaşmasını sağlamak olduğunu kavrıyamamışız bir türlü. Daha doğrusu, bu gerçeğin toplumca *kavranmaması* ve toplumsal bilinçlenmenin gerçekleşmemesi için bilerek ve isteyerek *çağdaşlaşmak ters* bir yorum içine sokulmuş ve küçük bir mutlu azınlığın imtiyazı olarak *gösterilmiştir.* Bu şekilde biçimlenen düzenin değişmemesi için de, toplumun süregelen düzenin *hiç de Mustafa* Kemal'in dilediği düzen olmadığını, çağdaş düzenle ilişkisizliğini kavramaması için *el*den gelen yapılmış. Düzenden yana olmayanlar suçlanmış, baskı altına alınmış, süründürülmüş, bir bıkkınlık yaratılsın istenilmiş. Ceza kanunları koca koca cezalar taşıyan maddelerle doldurulmuş, ceza kanununun yetişemediği yerlere de yetkilerin kötüye kullanılması suretiyle kişilerin tedirgin edilmesi usûlü yetişmiş. Bilinçlenmenin en çok büyüdüğü günümüzde, öğretmene, memura, işçiye, sendikalara yapılan haksız işlemler, sabotajlar, fiilî baskılar, satın *alma deneyleri, iftiralar*, tehditler, suçlamalar bunun en büyük kanıtı oluyor.

Toplumsal bilinçlenme ve bilgi yönünden çağdaşlaşma o*lanaklarını kısıtlayan en* önemli hükümlerden biri de Basın Kanunu'nun 31. maddesi olarak görülüyor. Bu maddeye göre, **«Yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin Türkiye'ye sokulması veya dağıtılması Bakanlar Kurulu kararıyla menolunabilir. Bu gibi basılmış eserlerin Bakanlar Kurulu'ndan acele karar alınmak üzere, İçişleri Bakanlığı'nca karardan evvel dağıtılmaları men olunabileceği gibi, dağıtılmış olanlar da toplanabilir.».** İdarenin bu konudaki yetkisi şimdi sadece yurt dışında basılar eserler içindir. 1950 yılından önceki yasalara göre, **«Yabancı memleketler** kitapları dahi yasaklayıp, yargıç *kararı olmaksızın* bunları toplatabiliyordu.

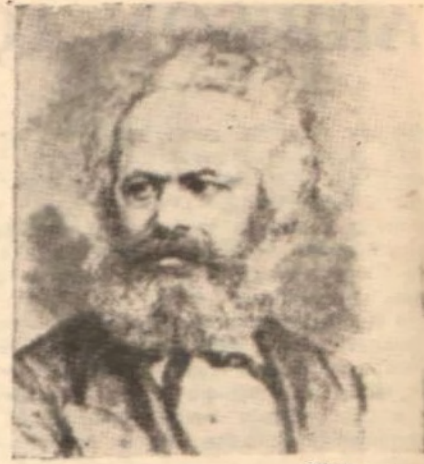
Anayasa dışı

Basın Kanununun 31. maddesinin, çağdaş bilimsel düzeye erişmek amacı *önünde büyük* engel oluşunun dışında, inancımızca Anayasaya aykırı oluşu da bir gerçektir. *Böyle* bir hüküm, haberleşme özgürlüğünü sınırlaması yönünden Anayasanın 17. maddesine, düşünce ve fikirleri açıklamak özgürlüğünü engellemesi yönünden Anayasanın 20. maddesine, yargıç kararı olmadan toplama imkânı vermesi yönünden Anayasanın 22. maddesine aykırıdır. Fakat, Basın Kanununun 31. maddesi özellikle, **«Herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir»** hükmünü taşıyan Anayasanın 21. maddesine aykırı nitelik taşımaktadır. İdare, en bilimsel nitelikteki bir *eseri yasaklamakla, bu eserin* Türk toplumunca okunup, bilinmesi olanaklarını sınırlaya*bilmekte, diğer bir deyişle*, halkımız sadece iktidarların imkân tanıdığı konularda bil*gi edinebilme, öğrenebilme* hakkına sahip olabilmektedir. Bu açıdan, bilim özgürlüğü, sadece düzenin işine gelen ve bilimsel niteliği bulunsun veya bulunmasın, şeylerin öğrenilebilmesi olanağı anlamına gelmektedir. Bütün bu gerçeklere rağmen, maddenin Anayasaya aykırı olmadığına karar veren Anayasa Mahkemesi'nin kararını benimseyebilmek mümkün olmasa gerektir.

Basın Kanunu'nun 31. maddesi, yasaklanacak kitaplar konusunda bir ölçü de koymuş değildir. Bu bakımdan, idare istediği basılmış eseri yasaklamak olanağına sahiptir. Bu konuda idarenin tüm bir özgürlüğü söz konusudur. Böyle bir özgürlük söz konusu olunca, düzenden yana olmayan ve fakat bilimsel niteliği su götürmeyen yayınların dahi engellenmesi olanağı idareye ta*nınmış demektir. Bu* olanak, başlangıçta belirttiğimiz gerçek çağdaşlaşmayı engelleyici araç *olarak kullanılabilir ve* kullanılmaktadır. Böyle bir durum karşısında, Türklerin *belirli* sınırlar dışında *bilgileri* edinebilmesi dahi, ancak belirli bir mutlu azınlığın hakkı durumuna girmektedir. Çünkü, yurda girmesi yasaklanan kitapların Türkiye'de Türk dilinde yayınlanması, bu eserlerden parçalar alınması dahi yasaklanmıştır. Bu durumda, bir bilim adamının bilimsel çalışmalarında bunlardan yararlanarak, atıf yapabilmesi, görüşünü destekleyici parçalar alışı dahi suç olacaktır.

Engels

Marx

Nâsır

Castro

Neler yasak

Anayasal düzene aykırı ve toplumun bilimsel gelişimini *engelleyici bu kanun hükmüne* dayanılarak, 29 Ekim 1933 ile 1 Mayıs 1966 tarihleri arasında yaklaşık *olarak 1540* basılmış eser idarenin kararıyla yasaklanmış durumdadır. Yasak kitaplar listesinin incelenmesi ilginç bazı sonuçlara varmayı mümkün kılmaktadır. 2. Dünya Savaşı'na yakın günlerde ve savaş süresince, sosyalizmle ilgili olan eserler kadar, faşizme çatan, faşizmin temellerini gösteren yayınların da yasaklandığı görülmektedir. Örneğin, **«anti antimarksizm», «faşizm ve yurttaşlara açık mektup», «Alman faşizmi», «kuduran faşist seni her yerde boğarım»** gibi yayınla*rın yasaklanma günleri* birbirine yakındır. Bu devre içinde, Sovyet Dışişleri Bakanı Litvi*nof'a ait kartpostalların dahi* yasaklandığını görmek de mümkün. Aynı devre içinde, *lâik devlet düzenine aykırı* olduğu kabul edilen bir çok basılmış eserin de yasaklandığı görülmektedir. Savaş yıllarından sonra ise, iktidarların özellikle halk cumhuriyetleriyle uğraşmaya başladıkları göze çarpıyor. Halk cumhuriyetlerinde olup bitenlerin toplumumuzca öğrenilmesi hemen he-

Lenin

Nâzım Hikmet

men yasaklanmış gibi. Örneğin, Bulgaristan'da, Romanya'da ve Macaristan'da çıkan bütün yayınlar, ayrım yapılmaksızın, yasaklanmış durumdadır. Özellikle 1950 yılından sonra, sol akımlar, sosyalist ülkelerde olup bitenler ve sosyalist bilimle ilgili yayınların yasaklanmasına büyük ölçüde dikkat edildiği görülmektedir. Bu yasaklar genel olarak sol teori için olduğu gibi, sosyalist ülkelerdeki değişik konular için de söz konusudur. Örneğin, **«manifest»**, **«Karl Kautskiye göre sosyalizm»**, **«Hayali sosyalizm ve ilmi sosyalizm»**, **«Marks - Engels'in hayatları»**, **«Sosyalizm»**, **«Sınıf»**, **«Yeni Sovyet Kanunu Esasisi»**, **«Asie politique economique»**, **«problems of sosialist»**, **«Anarchisme ou socialisme»** gibi teorik eserler yasaklanan yayınlar arasındadır. Bu arada, Yugoslavya, Bulgaristan, Romanya, Çekoslovakya'nın halk cumhuriyetleri düzenindeki durumlarını anlatan bütün eserler de yasaklanmıştır. Bununla da kalınmamıştır. Sosyalist ülkelerin çoğundaki sanat hareketleri ile ilgili bilgileri kapsayan eserler de yasaklananlar arasındadır. İşte örneği: **L'art dans Romaine»**, **«Sovyet literature»**, **«Les lettres françaises»**. Spor hareketlerinden dahi tedirginlik hissedildiğini şaşkınlıkla görmekteyiz: **«Le sport qurier dans la Tchecoslovaquie»** ve **«Le sport en Hongrie»** yasaklanan yayınlar arasındadır. Özellikle, sosyalist ülkelerdeki işçi örgütlenmesi ve işçinin durumu anlaşılan *hiç hoşa gitmeyen şeyler.* **«La vie des travailleurs»**, **«Les syndicats en Hongrie»** ve en komiği **«Romanya İş Kanunu - The Labour Code of The Romanland»**. Bir bilim adamının bu şekilde, örneğin Romanya iş kanununa atıfta bulunması suç olmaktadır. Sosyalist ülkelerdeki, gençlik, eğitim, kültür çalışmaları için de aynı örnekleri gösterebiliriz. Bu yasaklama, sola eğilimi olan bütün örgüt ve eylemler için dahi, bu eylemler bir kapitalist batı ülkesinde gerçekleşse dahi, söz konusudur. Son yıllarda yasaklanan kitaplar içinde ise, özellikle Arap ülkelerinin bağımsızlık savaşları ile ilgili konulara değinen eserleri görüyoruz. Nedense, az gelişmiş ülkelerin emperyalizme karşı bağımsızlık hareketlerinin ülkemizde *bilinmesinden* hiç de hoşlanılmadığı anlaşılıyor: **«Revolution versus the new world»**, **«El Nasır»**, **«Şuub Asya ve Afrika»**, **«Siretül Cezair»**, **«Chez des amis en Afrique»**, **«Road to revolution»**, **«And Havana wake up»**, **«Cuba»**, **«Etudes anticolonialistes»**, bu arada sayılabilecek olanlardan. Dünyada emperyalizme karşı ilk baş kaldıran ülkenin, aynı amaçla baş kaldıran ülkelerle ilgili yayınları yasaklaması, günümüz Türkiyesi yönünden düşündürücü olsa gerektir.

Yasak kitapların listesi

TİP Yozgat Milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı'nın bir soru önergesi üzerine İçişleri Bakanı Faruk Sükan 51 sayfalık bir liste ile 29 Ekim 1933'ten 1 Mayıs 1966 tarihine kadar Bakanlar Kurulu kararıyla yurda sokulması yasaklanan ve yurt içinde yayınlanıp da toplatılan yayınları açıklamıştır. 1540 yasak yayının ismini ihtiva eden listeden, okurlarımızı ilgilendireceğini *tahmin ettiğimiz* kitapları seçerek yayınlıyoruz.

Anti - Anti Marksizm; Hürriyet Yolu; Manifest; Sovyet Hariciye Komiseri Litvanof'a Ait Kartpostallar; Sovyet İdare Cihazının Islahında İşçi; Sovyet Kuruluşunda Ecnebi İşçiler; Stalin Diyor Ki; Siyasi Avrupa; Enternasyonal İşçiler Cemiyetinin Açış Kitabesi; Faşizm ve Yurttaşlara Açık Mektup; Lettre Collectires Des Eveques Espagnoles; Alman Faşizmi; Bir Zait Bir Nakıs; Benerci Kendini Niçin Öldürdü; Karl Kautsky'ye Göre Sosyalizm; Karl Marks - Kapital; La Question D'orient; Hayali Sosyalizm Ve İlmi Sosyalizm; Marx - Engels - Hayatları; Nazım Hikmet'in Hayatı Ve Eserleri, Şiirleri; Revue Economique Et Parlamentaire; Sosyalizm; Şeyh Bedrettin Destanı (Nazım Hikmet); Sınıf Kavgası; 835 Satır (Nazım Hikmet); Yeni Sovyet Kanunu Esasiyesi; Kuduran Faşist Seni Her Yerde Boğarım (Broşür); Komünist (Türkçe gazete; La Litterature Internationale (Fransızca kitap); Ses (Türkçe kitap); Alman İlmi Bir Zehirdir; Komünist Bolşevik Partisi'nin Umumi Tarihi; Harbin Meşhur Adamları - Jozef Stalin (Türkçe kitap); Kızıl Faaliyet (Türkçe dergi); Solcular Ve Kızıllar (Türkçe broşür); L'Ascension De Staline; Le Greve Coeur (?) - Aragon (?); Medarı Maişet Motoru (Saik Faik); Sınıf; Stalin'in Yükselişi; Türk İnkılâp Tarihi Yahut Şark Ve Garp: Wie Stalin Wurde; Asie Politique Economique; Karl Marx - Manifest; La Boulgarie Nouvelle; Bulgary 2 Kongres; Devamlı Bir Sulh İçin Bir Halk Cumhuriyeti; Demokratia; Emekçi; Ekmek Kavgamız; Halk Gençliği; İşçinin Yolu Şaşmaz; Les Lettres Françaises; Bitmeyen Kavga (Steinbeck); Free Bulgarie; Jeunesse Populaire; L'Humanite; La Roumaine Nouvelle; Nous Avons Choisi La Paix; Sovyet Ermenistanı 1920 - 1945; Revue Romanie; 1949 Yılına Ait Les Partisans; Bulletins Hongrois; Bureau Hongrois De Presse; Birleşmiş Milletler Kore Komisyonu Faaliyetleri; 1 Mai - 1 Mayıs: Bulletin de la Chine; De La Morale Comuniste; Etudiants Du Monde; Five Years Of Hungarian; Güney Kore İşçilerinin Durumu; Hier Et Aujourd'hui; İleri Jön Türklerin Mektupları; Le Sport Ouvrier Dans La Tchecoslovaquie; Le Partisans De La Paris; La Vie Des Travaailleurs; Le Plan Quinquennal; Le Sport En Hongrie; La Reforme Scolaire En Tchecoslovaquie; L'Art Dans Romaine, M. Uykusuz - Karikatür (Almanca); Moyen Orient; Pour La Defense De La Paix; Report On The Work Of The IUS; Report On The Fight Of The IUS; Sur La Voie De Guerre; Türkiye Gençlerine Ve Öğretmenlerine Çağrı; The Labor Code Of The Romanian; Une Semaine En Hongrie; Vatan Cephesi İçin İleri Eylülcü Çocuk; World Students News; Yugoslav İşçi Sendikaları Konfederasyonu Nizamnamesi; Yugoslav Kadınları *Anti-faşist Cephesi*; J. Stalin; Bulgaria; Bir Kaç Gün Önce İşte Stalin'in Cevapları; Bulgaristan'da çıkan bilumum matbualar; Bugünkü Polonya; Deuxieme Congres Mondial Des Partisans; Dünya Barışseverler Komitesi'nin Mektupları; Dünya Gençlik Festivali; France - USSR; Fransa'daki Jön Türkler (Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine Yazılan Beyanname); İrticaa Karşı Atatürkçü Milli Kurtuluş İnkılâbı; İleri Jön Türkler Birliği'nin bilumum matbuaları; La Bulgarie; La Charte Des Nationes; L'Europe Et La Turquie; 13 - 19/11/1950 tarihinde toplanan sulh kongresi; Pour Une Paix Durable; People Chines; Problems of Socialist; Romanya ve Macaristan'da yayınlanan bilumum matbualar; Students For Building Up A New China; Students Fight For Freedom; World Congress Of The Defenders Of Peace; 21 Unforgettable Days İn The Soviet Union; Enternasyonal Demokratik Kadınlar Federasyonu Bilumum matbuaları; Les Temps Modernes; Polonya basın haberleri bulteni; Demirperde gerisinde yayınlanan bilumum matbualar; El İttihad ül Soviyeti; Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu Bulteni; İl Planetta Russia; Middle And Near East; Sıkıyönetimin İçyüzü; Barış Senin De Dâvandır; El Cumhur Ül Arabi; Harp Blokları; Türkiye Ve Harp Blokları; Syndicats Yougoslaves; Aristo'nun Siyasi Prensiplerinden Dersler; Arts Antique Et Medievale; Anarchisme Ou Socialisme; Cahiers Philosophiques; Etudes Sur Le Capital; İttihad Ül Cumhuriyetil İştirakiyetil Soviyetiye; Karl Marx Et Sa Doctrine; Kaptan Mihalis; La Vie Syndicale La Question Paysanne; Lenine; Pour L'union Socialistes: Syndicates Yougoslaves; Socialisme Utopique; Litterature Sovietique; Labor Monthly; Aram Hatchaturian; El Nasır; Revolution Versus The New World; La Nouvelle Critique; Le Marxisme; Russie Faits Et Visage; Recherches İnternationales Du Marxisme; Rus Halk Şairinin Plâkları; Soviet Weekly, Stalin El Kadiyetül; World Trade Union Movement; Nouvelles Litteraires; Anthologie De La Poesie Russe; Che Des Amis En Afrique; Chinese Youth; De Talleyrand A Khrouchtchev; Du Kolkhoze Au Kibboutz; Histoire Illustre De La Russie; Management İn Russia; Road To Revolution; And Havana Wake Up; Cuba; Etudes Anticolonialistes; Economie Et Politique; Jeune Afrique; Nazım Hikmet'e Ait 13 Şiirden Plâklar.

NOT: Yukarıdaki isimler; Sükan'ın verdiği listeden aynen alınmıştır. Listede yayınların çoğunun yazarlarının isimleri yoktur.

DIŞ YORUM

Tehlikeli açmazlara doğru...

• **Amerika'nın NATO'ya yeni bir veçhe vermek yolundaki teşebbüsleri bütünüyle dünya barışını tehdit etmesi bakımından son derece tehlikeli görünmektedir.**

Hüseyin BAŞ

NATO aracılığıyla Anglo-Amerikan Emperyalizminin uydusu olmak gibi kişilikten yoksun, bağımlı dümen suyu politikalarının bedelini en hayati davamızda **«Elimiz böğrümüzde kalarak»** ödeyip ulusça onurumuzun iki paralık edilmesinin ezikliği henüz yüreklerden kaybolmadan, AP'nin aslan postuna bürünmüş dış politikası, Nato paravanası ardındaki Amerika'ya yeni parsalar karşılığında bu kez şüphesiz çok daha tehlikeli yeni imtiyazlar vermek üzere Brüksel'in yolunu tutmakta hiçbir sakınca görmemiştir

Anglo Amerikan Emperyalizminin Sovyet tehlikesi bahanesiyle çöreklenerek ekonomik, askeri ve politik hegemonyası altına aldığı Avrupa'da, bir süredir NATO aracılığıyla sürdürdüğü hegemonyayı elde tutmakta güçlük çektiği; **hele General De Gaulle'ün NATO'yu terk ederek Atlantik Antlaşmasında tamiri** imkânsız gedikler açmasından sonra durumunun adamakıllı sarsıldığı gerçektir. NATO'nun Avrupalı üyelerinin çok uzak olmayan bir gelecekte Avrupa politik birliğinin kurulması yolunda NATO'dan koparak Fransa örneğini izlemeleri, böylece de General de Gaulle'ün dediği gibi **«Avrupa'nın Amerika ile Rusya arasında bir parsa değil, bir bağ olmasının»** gerçekleştirilmesi ihtimali, Birleşik Devletleri, hele Orta Doğu ve Akdeniz'deki yeni politik konjonktür karşısında, yeni tedbirler almak zorunluğuyla karşı karşıya bırakmıştır

NATO bakanları toplantı halinde.

Diğer taraftan, Avrupa'nın ekonomik birlikten sonra politik birliğe yönelmesinin kaçınılmazlığı, Avrupa uluslarında Amerikan hegemonyasından sıyrılarak bağımsız bir politika izlemek eğiliminin gün geçtikçe ağırlık kazanması ve bunların yanısıra NATO'lu ülkeler arasındaki çatışmalar, antlaşmayı tehdit eden önemli faktörler arasında sayılmak lâzımdır.

Birleşik Devletler'in NATO'lu ülkeler arasında baş gösteren çatışmaları yada antlaşmayı parçalamaya yönelen ulusal hareketleri çeşitli ekonomik, politik, giderek askeri baskılarla ve yer yer CIA'nın müdahalesiyle girişilen komplolarla «bastırmayı» denediği bilinmektedir. Buna rağmen, Birleşik Devletler'in NATO'nun bütünlüğünü korumak amacıyla giriştiği gizli yada açık müdahalelerin her zaman başarıya ulaştığını söylemek güçtür. Örneğin, Atlantik taraflısı Leçanuet'cileri desteklemek yada General De Gaulle'ü şu yada bu biçimde «bertaraf» etmek üzere CIA'nın da katılmasıyla girişilen hareketler, başarısız olmuşlardır.

Buna karşılık NATO çerçevesi içinde kotarılan Yunan faşist darbesi plânları başarıya ulaşmıştır. Bununla birlikte, kısa sürede, bu sindirme yöntemlerinin, hele General De Gaulle'ün başarısından sonra çıkar paktlarında patlak veren krizi bertaraf etmeğe yetmeyeceği anlaşılmıştır. Gerçekten de NATO üyelerinin, aralarında en azılı Amerikan taraftarları olanlar dahil, çok geçmeden General'in açtığı yoldan büyük bir hızla «Doğuya açılma» yarışına katıldıkları görülmüştür. Birleşik Devletler bu eğilimin iyice belirdiği sıralarda, doğuya açılmayı engellemekten çok, antlaşmanın geleceği için tehlikeli gördüğü tek tek çıkışları, hiç değilse kontrol altına almak amacıyla, Doğuya açılmanın sınırlarının NATO içerisinde saptanması gereğini savunmuştu. Hattâ daha da ileri giderek, bir yandan şüphesiz De Gaulle'ün izinden Doğuya açılmak için yanıp tutuşan müttefiklerini yatıştırmak, öbür yandan da De Gaulle'ü kendi silâhıyla vurmak üzere Doğu'ya **«Toplu bir biçimde, NATO'ca»** açılınmasını öngörmüştü. Şimdi yapılmak istenen , General de Gaulle'ün NATO handikapından kurtularak Doğu'ya açılmasının NATO birliği içinde yarattığı korkulu ortam sırasında yapılmak istenilenden biraz daha farklıdır. Ancak içinde biraz sonra değineceğimiz temel unsurların da yer aldığı farklılık, NATO üyelerini sadece askeri açıdan değil bu kez politik açıdan da Amerika'ya daha bağımlı bir duruma getirmeye yönelmesi itibarıyla yalnız Orta Doğu ve Akdeniz Bölgesi açısından değil bütünüyle dünya barışını tehdit etmesi bakımından da son derece tehlikeli görünmektedir. Birleşik Amerika, **Harmel Plânı** adı altında **«askeri yapısını muhafaza edecek olan NATO'ya politik ve ekonomik bir hüviyet de vererek»** NATO'nun bütünlüğünü sağlamanın yollarını araştırmaktadır. NATO'nun askeri yapısının, özellikle nükleer silâhlar konusunda daha dinamik bir duruma getirilmesi yolundaki çalışmaların amacı da üyeleri yeni sorumluluk ve yüküm altına sokarak daha bağımlı kılmaktır. Böylece NATO üyeleri askeri bağımlılıkları yanısıra anlaşmaya verilmek istenen yeni politik ve ekonomik hüviyetiyle de kıskıvrak bağlanacaklar ve Amerika'ya kopmamacasına bağımlı bir duruma getirileceklerdir.

Nitekim, Brüksel'de NATO Savunma bakanları bu yolda bazı kararlar almışlardır. Toplantıdan sonra basına, NATO tarihinde ilk defa beş yıllık bir savunma plânı ve stratejisi kurulmasının kararlaştırıldığı bildirilmiştir. Bu plân 11 yıllık stratejik, teknolojik ve siyasi gelişmeler gözönünde tutularak hazırlanmıştı.

Kararlar arasında devamlı bir Atlantik Deniz Kuvveti'nin kurulması ve Türk - Sovyet sınırına nükleer mayınlar döşenmesi gibi hususlar da vardır. Devamlı Atlantik Deniz Kuvveti'ne NATO'nun ilgili devletleri iştirak edeceklerdir.

ÇAĞLAYANGİL
— Kime hizmet? —

KİESİNGER
Tedirginlik veren bir ortak..

Akdeniz'de özel bir deniz kuvveti kurulmasına ise şimdilik lüzum görülmemiştir. Ancak 6. Filo'nun Akdeniz'de üye devletlerle yaptığı manevralar çoğaltılacaktır.

Toplantıda bakanlar ayrıca ittifakın emrindeki stratejik nükleer kuvvetler, füze savar silahlar, nükleer silahların tatkik alanda kullanılışları ve üye devletlerin nükleer plânlamaya iştirakleri konularını da gözden geçirmiştir.

Savunma Planlama Komitesi Türkiye'nin Rusya ile olan dağlık sınır bölgesine atom mayınları yerleştirilmesi konusunun incelenmesini hızlandırmak hususunda askerî plancılara talimat vermişlerdir. Türk-Sovyet sınırına atom mayınlarından meydana gelmiş bir engel yerleştirilmesi konusu NATO Başkomutanı General Lemnitzer ve Türk Genelkurmayı tarafından incelenecek ve tavsiyeleri ihtiva eden bir rapor nisan ayında La Haye'de toplanacak olan yedi savunma bakanına sunulacaktır. Yapılan açıklamaya göre, bunlar, bilinen mayınlar gibi üzerlerine basınca patlayan silahlar değildir. Atom mayınları, diğer nükleer silâhlar gibi, uzaktan ateşlenmektedir. Bu mayınları Amerikalılar verecek ve bunların kullanılmasını veto etmek hakkına sahip olacaktır.

NATO Savunma bakanları, ayrıca teşkilatın stratejisini değiştirecek bazı kararlar almışlardır. Yeni stratejiye göre muhtemel bir komünist saldırısına karşı tesbit edilmiş olan **«yıllık topyekûn misilleme»** politikasının yerini, **«kerteli yada değişebilen cevap»** politikası almaktadır.

Ancak NATO bakanlarının aldıkları uzun vadeli kararların NATO üyeleri tarafından tümüyle hiç değilse bilinen şekliyle tezelden kabul edilmesi de pek mümkün görünmemektedir.

Gerçekten de yukarda da belirttiğimiz gibi NATO üyeleri arasında bu konuda derin düşünce ayrılıkları mevcuttur. Öte yandan, üyeler arasındaki çatışma ve sürtüşmelerin varlığı da arzu edilenin bugünden yarına gerçekleşeceğini şüpheli kılmaktadır. Nükleer silahlara her zamankinden fazla iştahla bakan, ve bunda, NATO'nun yükünün büyük bir kısmını yüklenip İngiltere'nin yerini alması dolayısıyla da nükleer silahlar üzerinde hak iddia eden Batı Almanya'nın bu konudaki tutumu NATO'nun Avrupalı müttefiklerini fazlasıyla tedirgin etmektedir. Bu olgu da kotarılmak istenen planın belli başlı engelleri arasında sayılmak gerekir.

Şimdi iki noktayı gözden ırak tutmamak gerek: Birinci nokta NATO ülkelerinin, Birleşik Devletlerin askeri ekonomik ve politik çıkarlarına kör parmağının gözüne ulu orta âlet edilmelerine artık rıza göstermeyecekleridir. Gerçekten de Avrupa'da özellikle son yıllarda beliren eğilim Amerika'nın müttefiklerini Kore Savaşında olduğu gibi kendi çıkar savaşlarına sürüklemekte güçlük çektiğini ortaya koymaktadır. (Vietnam örneği.) İkinci nokta Türkiye açısındandır. Türkiye bunca acı deneyden sonra artık eskisi gibi, sorumsuzca Anglo - Amerikan emperyalizminin çıkarlarına bağlanamaz. Artık Türkiye'de hiçbir iktidar ülkeyi eskisi gibi kolaylıkla onu bağımlı hale getirecek yükümler altına sokamaz, icazetli, bağımlı, kişilikten yoksun politikalara âlet edemez.

Yeni oyunların kotarıldığı NATO Konseyine bu açılardan eğilmek gerek.. Türkiye'yi yeni ve son derece ciddî açmazlara sürükleyecek, başkalarının çıkarları uğruna üzerimize yıldırımlar çekecek yeni ve tehlikeli yükümlülüklere karşı koymak ve bu konuda dikkatli davranmak, bu ülkede yaşayan her insanın boynunun borcu olmalıdır.

İkinci millî kurtuluş savaşı...

Haluk TANSUG

İsmet İnönü, «Millî kurtuluş savaşımız devam etmektedir» diyor.

İnönü haklıdır.

Çünkü, İstiklâl Harbinden önceki Türkiyede «Kraldan fazla kralcı» davranıp Batı menfaatlerine tâvizler vererek Batı'lılara yaranacağını sanmıştı; 27 Mayıs devriminden önceki Türkiye de...

Çünkü, İstiklâl Harbinden önceki Türkiye de Batı'lılara hudutsuz siyasi yakınlık göstererek kendine çıkar bir dış politika yolu aramıştı; devrimden önceki Türkiye de...

İstiklâl Harbi'nden önceki Türkiye de bütün siyasi ve ekonomik dalkavukluk denemelerine rağmen Batı'lıların politika oyunlarına ve mâli dalaverelerine sürüklenmekten kendini kurtaramamıştı; devrim öncesi ve sonrası Türkiyesi de.

İstiklâl Harbi'nden önceki Türkiye de «Aman Batıdan her ne pahasına olursa olsun ayrılmayalım, yoksa Moskof'un kucağına düşeriz.» iddialarına rağmen, bizzat Batılılar eli ile milletlerarası pazarlık masasına oturtulmuştu; devrim öncesi ve sonrası Türkiye'si de...

İstiklâl Harbi'nden önceki Türkiye de Batı desteği gören Yunanistan'ın «megalo idea» cı emperyalist yayılma plânlarına hedef düşmüştü; devrim öncesi ve sonrası Türkiye'si de,

İstiklâl Harbi Türkiye'si de Batı tarafından muhtelif parçalara bölünmek istenilmişti, devrim öncesi ve sonrası Türkiye'si de.

İstiklâl Harbi Türkiye'si de Sovyet yardım tekliflerine muhatap olmuştu, bu günkü Türkiye de.

İstiklâl Harbi Türkiye'si de, «aman komünistlerden yardım almayalım, Moskova'nın uşağı durumuna düşeriz» terânelerile hareketsizliğe sürüklenmek istenilmişti, Batı'lıların oyununa düşürülmeye çalışılmıştı; bugünkü Türkiye de.

İstiklâl Harbi Türkiye'sinde de geriler, şartların zorluğundan faydalanıp memleketi yabancılara satmak istemişlerdi, devrim öncesi ve sonrası Türkiye'sinde de.

İstiklâl Harbi Türkiye'sinde de gericilerin bu düzmece iddialarına kanan gafiller çıkmıştı, yabancı menfaatlerini böylece öz Türk menfaatlerinden üstün tutma durumuna geçen zavallılar olmuştu; devrim öncesi ve sonrası Türkiye'sinde de.

İstiklâl Harbi Türkiye'sinde de Amerikan manda idaresi taraftarları «besleme basın» da alenen kalem oynatmışlardı, devrim öncesi ve sonrası Türkiye'sin de de.

İstiklâl Harbi Türkiye'sinde de milliyetçi liderler (Atatürk dâhil) hâinlikle ve «komünistlik» le damgalanmaya kalkışılmıştı; devrim öncesi ve sonrası Türkiye'sindeki milliyetçi liderler de .

İstiklâl Harbinden önceki Türkiye, ye de Batı'lı kapitalistler binbir sızma yolu arayıp bulmuşlardı, devrim öncesi ve sonrası Türkiye'sine de.

İstiklâl Harbi'nden önceki devirlerin Türkiye'si de Batı'lı kapitalistlere ha bire borçlandırılmıştı; böylece siyasi vesâyet altına sokulmağa çalışılmıştı; devrim öncesi ve sonrası Türkiye'si de.

İstiklâl Harbi öncesi devirlerin Türkiye'si de bir Yunan işgali karşısında aklını başına alma zoru duymuştu, devrim öncesi ve sonrası Türkiye'si de...

Bu benzerlikleri sıralıyarak sahifeleri doldurmak mümkündür.

Fakat özetle, şu yargıya kolaylık ve emniyetle varmak gerekecektir: Kurtuluş Savaşı öncesi devirlerin şartları bugünün şartlarına «ikiz kardeş» derecesinde benzemektedir.

Veya aynı benzeyişe öbür açıdan bakıldığında, bugünün şartları (tarihte eşine çok az rastlanır derecede) İstiklâl Harbi şartlarına denk düşmektedir.

Üstelik, İstiklâl Harbi yıllarında Türkiye'yi aydınlığa ve zafere ve kurtuluşa kavuşturan «Atatürk'çü sistem», atom devri ortamında bile «geçer akçe» dir. Hattâ, «Atatürk'çü tarafsız politika» ve «milliyetçi devletçilik» esasları aslında bugün çok daha pratik kolaylık kazanmıştır. Nazari ağırlık edinmiştir.

Çünkü, İstiklâl Harbi yıllarında «tarafsızlık ve üçüncü dünya olma» fikri, sadece Türkiye'nin benimsediği ve tek başına izlediği bir politika iken bugün tüm dünyanın yarısından fazlası «Türk malı» Atatürk'çü politikayı maalesef Türkiye'siz izleme durumundadır. Bizim tohumlarını attığımız Atatürk'çü politika taraftarları (Üçüncü Dünya ülkeleri) Birleşmiş Milletler'de bile çoğunluk halindedirler.

Atom silahları, dünya harplerini, imkânsızlık derecesinde zorlaştırmıştır. Başka deyimle. Batı ve Doğu blokları arasında eşine az rastlanır bir dengeleşme meydana gelmiştir. Dolayısile, hem tarafsızlığın tehlikeleri azalmış hem de yine tarafsızlığın kıymeti, menfaatleri ve meziyetleri çoğalmıştır.

Bütün bu şartların fevkinde ise, Doğu'nun Batı ayarı bir kudret kazanması sonucu, Türkiye'nin coğrafi mevkii eskisinden çok daha büyük avantajlar edinmiştir. Türkiye'nin, «Atatürk'çü politika» yürütebilme kâbiliyetini, bu bakımdan atom devri şartları. daha da kuvvetlendirmiştir..

Evet İsmet İnönü, haklıdır.

Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu şartlar, Kurtuluş Savaşı şartlarına denk sayılabilir. Aynı şartlar; Kurtuluş Savaşı'nın devamını gerektirir.

Zâten, Batı'lı yabancıların ağzile konuşagelen gericiler ne kadar yaygara çıkarırlarsa çıkarsınlar, tarihin akımı Türk'leri bugünler Millî Kurtuluş Savaşı'na devama mecbur bırakmaktadır.

Ve, Türkiye'nin meselelerine, «Âli menfaatleri»ne böylesine yüksekten (gündelik teferruata ve dertlere kapılmadan) bakıldığında, ortaya şu hakikat de çıkıyor: nihâi zaferin çok yakın olması gerekiyor.

Çünkü olaylar, dünya çapı bir çerçeve içersinde anlam kazanıyor. «Yeni bir dünya kuruluyor»; bâzılarımız farketse de etmese de, bu yeni dünyada Türkiye «yerini bulmaya başlıyor»

Babalarımız nasıl «Tekin» çıkmamışlarsa, biz de «Tekin» çıkmayacağız. Babalarımız nasıl «Biirinci millî kurtuluş savaşı»nın zafere ulaştığını gördülerse, bizler de «İkinci Millî Kurtuluş Savaşı» nın başarıya eriştiğini göreceğiz.

Oğullarımız ve torunlarımız, Türkiye'nin başka alanlardaki başarılarile övünme zorunda kalsınlar. «İkinci Kurtuluş Savaşı»nın meyvalarını bizim nesil hemen toplama kararındadır.

işçiye oynanan ayak oyunları!

Kemal SÜLKER

1968 yılı bütçesi Meclis'e verilmiş, çeşitli işçi kuruşlarını da kaygılar almıştır. DİSK Genel Başkanı Türkler'e göre yeni yıl, işçilere yeni zamlar, yeni külfetler ve daha beteri enflâsyon getirecektir. Türk-İş Başkanı Demirsoy'a göre asgari geçim indiriminin bu yıl da işçiler yararına uygulanmasının önlenmesi için çeşitli ad ve gerekçelerle hükümet Meclis'e başvurmaktadır. Kanunların uygulanmaması, kanunlara duyulan saygıyı azaltacaktır. Deri-İş Başkanı Şahin ise bu tutum karşısında **«hükümeti, sermaye çevrelerinde çalışanları tercih eden azınlık emrinde olmasından dolayı protesto ederiz»** demektedir.

Görülen şudur: *Hayat pahalılığı karşısında ezilen emekçi sınıfın örgütlerinde sorumluluk taşıyanlar, ister devrimci olsunlar, ister oportünizme kaysınlar, isterse işi kuru bir orotestoya döksünler hükümetin vergi ve sosyal adalet politikasından şikâyetçidirler. Özellikle gelir vergisi yasasından yakınmaktadırlar. Çünkü bu vergi yasası, bütün vergi yükünü orta ve emekçi *sınıflara yüklemiş, zenginleri* korumuştur. Çünkü gelir vergisi olarak toplanan paranın yüzde 65'ini *emekçiler ödemektedir.* Bu oran her yıl artan bir ölçüde aynı adaletsizlikle sürüp gelmiştir.

Aslında vergi adaletsizliği, devletçe alınan vergilerin yüzde 81'inin *maaş ve ücretlilere yükletilmesiyle* açık seçik görüldüğü kadar, vasıtalı vergilerin, vasıtasız vergilerden çok *yüksek* oranda olması ile de anlaşılır. Kaldı ki vasıtasız vergilerin çoğunu da yine emekçiler öder, bu da ayrı bir konu. **Ayda 1250 lira alabilen bir uzman işçi ayda 225 lira vergi (yılda 2750) ödediği halde 3.000 adet zeytin ağacı olan bir tarımcı yılda en az 90.000 kilo ürün aldığı *ve* bu ürünü kilosu en az 3 liradan satıp yılda 270.000 lira kazandığı halde sadece yılda 800 lira — *evet, ayda 66 liradan biraz fazla* ve yılda sadece sekiz yüz lira — tarımsal gelir vergisi ödemektedir.** Bu hesaplar da bir yana. Hele, büyük çifçilerin tarımsal kazançlarının tesbitinde o yıl satılmayıp kalan stokları gelir göstermemeleri yüzünden hiç vergi ödememenin yolunu bulmaları da caba...

Bütün bunlara rağmen gelir vergisinden muaf tutulacak asgari geçim indiriminin hâlâ işçi isteklerine göre kanunlaşmaması, ya da isteklerin kulak arkasına atılması birkaç gerçeği açıklasa gerek:

İşçi sınıfının temsilcilerinin çoğunlukta olmadığı meclislerden işçilerin tüm isteklerine uygun, onların ekonomik çıkarlarını koruyan yasalar çıkmaz! Bu bir.

İşçilerin devlet yönetimine ağırlıklarını koymadıkları ülkelerde geçim güçleşir, fiyatlar yükselir, üretim araçlarını ellerinde tutanlarla toprak sahiplerinin kârları artar, kazançları çoğalır, lüks ve israf alabildiğine yaygınlaşır; öte *yandan emeğinden* başka hiç bir maddi gücü olmayanların sefaleti, yoksulluğu derinleşir. Sosyal adalet vergi adaleti insanca yaşama, *emeğin* hakkının verilmesi gibi parlak ülkeler kâğıt üzerinde kalır. Bu iki.

İşçi örgütlerinin yöneticileri, toplum düzenine hâkim olan kapitalist anlayışın temelindeki çelişkiler yerine, bu bozuk düzenin üst yapı ürünlerinin acılarını teker *teker gidermeye kalkışırsa bunların* düzeltilmesine ömür yetmez. Bu bakımdan ekonomik bozuklukların tedavisi için politik ilâçlara ihtiyaç vardır. Bu da üç.

*Bir kaç yıldan beri, eski yıllar*dan daha süratli bir fiyat artışı mı vardır?

Üstelik, piyasaya kalitesi düşük mallar, sağlığa aykırı gıda madde*leri mi sürülmektedir? Bu, emekçi*nin belli bir gıda almak, dayanıklı bir mal edinmek için ödediğinin iki katını vermek zorunda bırakılması mı demektir?

Bu yıl Haziren ayında başlayan meyve ve sebze fiyatlarındaki yükseliş, hâlâ aynı hızla süregelmekte ve bazı maddelerde fiyat artışı yüzde 350 yi mi bulmaktadır?

Mersin'de 5 kuruşa satışa arzedilen kabak İstanbul'da kilosu 175 kuruştan mı satılmıştır?

Ve 360 lira aylıklı bir «memur», **«çocuklarıma simit parası veremiyorum»** diye yakınmış, derdine derman mı aramıştır?

Genel fiyat artışları gıda, giyecek ve kira gibi emekçinin günlük yaşantısını çok yakından ilgilendiren dallarda mı kendini daha çok duyurmaktadır?

O halde, bunların düzeltilmesi için teker teker uğraşmak, burjuva partilerinin temsilcilerinin çoğunlukta olduğu parlâmentodan işçi yararına bütün yasaların çıkacağını beklemek, kendi kendimizi aldatmak olur. İşte yakın tarihten örnekler:

4 Temmuz 1953'te Seyfi Demirsoy'un başkanı bulunduğu *İstanbul İşçi Sendikaları Birliği*, hayat pahalılığı karşısında işçi ücretlerine yüzde elli zam yapılması hakkında bir kanun kabul etmesi için Meclis'e müracaata karar vermişti.

Pahalılıkta o tarihte dünya ikincisi olan Türkiye'de emekçiler böyle bir yasanın çıktığını bugüne dek görmediler.

Aynı birlik, 11 Aralık 1953'te, Türk İş Konfederasyonuna bir yazı göndermiş ve ücretlere yüzde 50 zammın kanun yoluyla sağlanması için çalışılmasını istemişti. Bu çalışmalar yapılmış, sonuç alınamamıştı, alınamaz da.

Türk-İş, Nisan 1954'te hayat pahalılığı karşısında memur maaşlarına zam yapılması ve memurlara ikramiye verilmesi üzerine şu görüşü savunmuştu: İşçilere de memur*lar gibi ikramiye verilmesi için* yasa çıkarılmalıdır. Fakat bugüne kadar bütün işçilere ikramiye verilmesi ve hayat pahalılığını karşılayacak zam yapılması yolunda yasa yolu açılmamıştır. Toplu sözleşmelerle elde edilen zamlar ise piyasa rejimini tayin ve fiyat kontrolünde işçiler söz sahibi olmadıklarından, kapitalistler bu zamları hemen geri almayı becermişlerdir. Sonuç: Sıfıra *sıfır, elde var sıfır...*

1954'te gittikçe ağırlığını duyuran hayat pahalılığı karşısında işçiler yine hep geçici tedbirler peşinde koşmuştu. Demir ve Madenî Eşya Sanayii İşçileri Sendikası, çaresizlikten, tramvayların işçilere ucuz tarife uygulamasını isteyecek kadar mütevazileşmişti. Kaldı ki bu istek de gerçekleşemedi. Peki, az gelirli olanlar nasıl yaşadılar? **«Bir kab yemeği iki veya üç gün idare ederek» (Hürriyet, 19 Ocak 1955).** Ve bunun sonucu:

Gecekondu sefaleti aldı yürüdü. Verem oranı bir hayli yükseldi. *Çocukların elverişsiz işlerde* çalışmaya başlaması yaygınlaştı. Geçimsizlikten cinayetler, hırsızlıklar, boşanmalar sayısında artış başladı. İş kazalarında rekor Türkiye'de kaldı. Ekonomik huzursuzluk, politik huzursuzluğu arttırdı. D.P.'li sendikacıların kümelendiği örgütler bile, işverenden koparılamayan zammın yasa yoluyla yüzde 30 oranında verilmesini istemeye başladı *(Ocak 1956).*

Emekçilerin derdinden anlama*yanların pek çoğunlukta olduğu* Meclis'in Bütçe Komisyonunda, hayat pahalılığı sorumluluğu işçilerin hakem kurulu kararlarıyla zincirleme zam almalarına yükletildi. (Nizamettin Ali Şav'ın konuşması, 5 Şubat 1966).

Gelelim bugüne:

1950 de başlayan en az geçim indiriminden vergi alınmaması yolu ile işçiler mutluluğa kavuşmuşlar mıdır? Elbette hayır! 1957, 1960, 1963 yasalarıyla değiştirilen oranlar, en az geçim indiriminden anlaşılması gereken miktarı buluyor mu? Elbette hayır! İstanbul İş ve İşçi Bulma Kurumu Mahallî Danışma Kurulu daha bir kaç yıl önce üç kişilik bir ailenin ayda en az 800 lira ile asgari geçimi sağlayabileceğini karara bağlamıştı. Demek ki, *yılda bir çocuklu bir aile reisinin* 9600 liralık geliri vergi dışı olmak gerekir. Oysa, şimdi, **«dar gelirlilerden vergi alınmayacak»** teranesi ile ortaya sürülen tasarıya göre evli ve bir çocuklu bir mükellef yılda 5400 liralık geliri için vergi ödemeyecek. Aslında, ödememesi gereken kazanç miktarı 9600 liradır. Demek ki, yeni tasarı, işçilerin 4200 lirasını haksız yere vergilendirmektedir.

Tutalım ki, bu tasarı, işçileri tatmin edecektir. *Peki, bu tatmin e*dilme kaç yıl sonra gerçekleşmektedir? 17 yıl sonra. İşsizlik sigortasının çıkması için 17 yıl, toprak reformu için 17 yıl, herkesin eşit eğitim görmesi için 17 yıl, tarım işçilerinin kanun güvencesine kavuşturulması için 17 yıl bekliyelim... Buna ömür mü dayanır? 1936 da çıkarılan ve bugün yeni İş Kanunu'na göre rahmetle anılan 3008 *sayılı* İş Kanunu hükmünce çıkarılması gerekli yönetmeliklerin tümü bile çıkarılmamıştır. Yani, kapitalist sınıf, işçi yararına olan yönetmelikleri 31 yılda bile — kanuna rağmen — gerçekleştirmemiştir.

Ne demiştik? Ekonomik hastalıkların ilâcı politiktir.

Öyleyse emekçilerin devlet yö*netimini ellerine alabilmeleri* yasa yapan Meclislerde çoğunluğu sağlamaları, tek çıkar yoldur. Seçimlerde işçilerin, işçi sınıfının çıkarlarını savunan partide birleşip, kendi listelerine yani kendi kendilerine **oy vermeleri en kestirme** yoldur. Sendikalarda işçilerin tek başlarına yaptıkları ekonomik mücadele ile istenilenler elde edilemez. İşçi sınıfı tek başına amacına ulaşamaz. Mutlaka tarım işçilerini, çiftçileri, küçük esnafı, zanaatkârı sosyalist aydınları yanlarına almaları zorunludur. *Kapitalistlerin* eğemenliği altına girmiş serbest meslek sahiplerini de kendisine müttefik yapmasının yolunu bulması gereklidir.

Bütün bunlarla *işbirliği* sendika içinde yapılamayacağı için, aynı amaca yönelmiş insanları toplayabilecek bir örgütte toplanmak en tutarlı iştir. Bu ise, emekçilerin siyasi örgütü olan TİP'te birleşmekle mümkündür.

Sömürücü sınıfların iktidarında işçilerin sefaletten kurtulması imkânsızdır. Kurtuluş yolu politiktir.

SANAT

Gülriz Sururi - Engin Cezzar Topluluğu, Aykırı'nın yanı sıra Refik Erduran'ın Kelepçe'sini sahneledi. Yukarıda, Ali Poyrazoğlu, Müjdat Gezen, Engin Cezzar ve Gülriz Sururi oyunun bir sahnesinde görülüyor.

"AYKIRI"

● Türk - Kürt kavgasını ele alan oyunda ırk ayırımı sağlam bir şekilde eleştiriliyor. Ağalık müessesesi, bürokrasi ve adaletsizlik cesaretle yeriliyor... Ancak oyun tekniği ve sahneye uygulanışı bakımından yetersiz kalıyor...

Türk Tiyatrosu'nun gelişip, ulusal tiyatro niteliğini kazanması için zaman zaman olumlu atılımlar yapan tiyatrolardan biri de Gülriz Sururi - Engin Cezzar Topluluğu. Ancak bu atılımlar, ekonomik nedenler ve kadro yetersizliği yüzünden her zaman kaliteli bir gösteri çıkarılmasını sağlayamıyor. Bunun son örneği, mevsimin ilk oyunu olarak sahnelenen «Aykırı»...

Bu yıl perdelerini Fatih Tiyatrosunda açan topluluk yeni bir Türk yazarının ilk tiyatro denemesini sahneledi. Daha önce çeşitli topluluklardan İstanbul ve Anadolu seyircisinin karşısına oyuncu olarak çıkan Aydın Engin, ilk tiyatro denemesi olan Aykırı'da Türkiye'nin en önemli sorunlarından üçünü büyük bir cesaretle ele almış: Türk - Kürt ayrımı, toprak kavgası, mezhep kavgası... Ana tema olarak işlenen bu üç sorunun yanısıra da, ağalık müessesesi, bürokrasi, adaletsizlik korkusuzca yerilirken, üst yapı kurumlarının ne denli hâkim sınıfların emri altında olduğu ve eğitimden yoksun halkın, din istismarcılarının elinde ne korkunç bir kaba kuvvet hâline getirildiği açık seçik gözler önüne serilmiş.

Türk - Kürt kavgasından hareket eden yazar, giderek ırk ayrımının sağlam bir eleştirisini yapıyor, bu durumun insan tabiatına aykırılığını ortaya koyuyor. Aydın Engin bu ilk denemesinde eğer gereksiz detaylardan kurtulup, oyununu daha sağlam bir dramatik örgüye oturtabilse ve noksanlıklarını giderebilseydi, «Aykırı» evrensel bir oyun niteliğini kazanırdı.

Aydın Engin'in oyununu Engin Cezzar uygulamış sahneye. Geçen yıl Palto ve Kurban'daki uygulamaları hayli başarılı olan Engin Cezzar, Aykırı'da bir gerileme gösteriyor. Yalın mizansen ve iyi yoruma karşın, gereksiz ayrıntılara fazla yer verilmesi, oyuncular ve perdeler arasındaki dengenin kurulamamış olması, temponun iyice düşürülmesi, metinde zaten var olan teknik aksamaları iyice ortaya çıkarıyor. Başlı başına bir ihtisası gerektiren sahneye koyuculuğun önemi, «Aykırı» da iyice belirgin hâle geliyor. Eğer Engin Cezzar bazı rötuşlarla Aykırı'ya bir gerilim kazandırsaydı, muhakkak ki mevsimin en iyi gösterilerinden biri yaratılmış olurdu. Engin Cezzar'ın uygulamasında ise tempo, zaman zaman öylesine düşüyor ki, seyirci konuya tekrar girebilmek için kendisini hayli zorluyor.

«Aykırı» da oyuncuların da başarılı oldukları söylenemez. «Duranoğlu» kompozisyonunda Tuncel Kurtiz, hemen hemen oyunun en başarılı aktörü, ancak o bile kendini tekrarlamaktan ve ucuz alkış toplama yollarından kurtulamamış. Zeynep rolündeki Semra Karaca, Dursun'da Ali Poyrazoğlu, Esmigo'da Gülsen Tuncer, Jandarma Komutanı'nda Müjdat Gezen, Çavuş'da yazar Aydın Engin silik olmalarına rağmen oyunu aksatmıyorlar. Murat rolünde Engin Cezzar ise hayli zayıf kalıyor. Diğer oyunculara gelince, bir figüran için bile gerekli düzeye ulaşamıyorlar.

Sonuç olarak, çok önemli sorunları ele alan «Aykırı», gerek yazarın teknik noksanlıkları, gerekse sahneleniş ve oynanış hataları yüzünden kötü bir gösteri haline geliyor.

İnci ÖZGÜDEN

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

SEMİRA BACI

Geçen gün köşemize gelen mektuplardan biri adeta pırıl pırıldı. İçi altın dolu, gümüş bir kutuya benzeyen bu mektup, içinde üç kıtalık bir de şiir taşıyordu. Şiir, okuyanın kara yüreğine aydınlık serpen cinsindendi.

Günün, toplumlu, toplumsuz şairlerine kök söktürecek kadar güçlü şiirin altında ise şu imza vardı: «SEMİRA BACI».

«Kendim İstanbul'da, gönlüm Anadolu'da!» diyen bu açık ruhlu bacımızı yeni tanıdım. Gerçi halen, yaşayan hanım halk şairlerimiz arasında, Erdişli Şahsenem'den Eskişehir'li Döne Sultan'a, Gürün'lü Şahturna'dan bizim Güllüşah'a kadar bir çoğunu tanıdım ama ne yalan söyleyeyim Semira Karaca bacımız kadar güçlüsünü görmedim.

Erkeklerin yanında hanımları da, gericiliğe karşı kavgaya çağıran Semira Bacımızın bu şiirini buyurun hep beraber okuyalım:

Tepesine - Tepesine

Gülsüm bacım, Sevgi teyzem, Gül anam
Kalkın biz de meydanlara çıkalım...
Ağa'cının, Ara'cının, zalimin
Umudunu tırnak-tırnak yıkalım.

Çekelim bayrağı, geçelim öne
Aydınlık verelim kararmış güne
Halk düşmanı soysuzların üstüne
Ateş almış gülle gibi akalım.

Yıllar yılı boynumuzu bükenin,
İleriyi tutup geri çekenin
Yurdumuza gözlerini dikenin
Tepesine-tepesine çökelim.

Le Monde'un Aybar ve ANT ile ilgili yayını

Fransa'nın ünlü Le Monde Gazetesi, geçen hafta TİP Lideri Mehmet Ali Aybar'ın, Russell Mahkemesi'nden dönerken Paris'te verdiği demece ve Türkiye'deki Amerikan aleyhtarı kampanyaya geniş yer ayırmış, bu arada ANT'ın Kıbrıs ve NATO konusundaki görüşünü de iktibas etmiştir.

«Paris'ten geçen Türkiye İşçi Partisi Lideri Kıbrıs'ın tarafsız federal bir devlet olmasını öneriyor» başlığıyla yayınladığı haberde Le Monde, şunları yazmaktadır:

«Russell Mahkemesi'ne bir rapor sunduğu Kopenhag'tan gelen Türkiye İşçi Partisi Lideri Mehmet Ali Aybar, Ankara'ya hareket etmeden önce kısa bir süre için Paris'e uğramıştır.

Aybar'a göre «Birbirlerinden binlerce kilometre uzaklıkta bulunan, ancak Birleşik Devletler'in dünya hegemonyası plânları içinde önemli yerler işgal eden Türkiye ile Vietnam arasında bir bağ mevcuttur.»

Partisi ondört milletvekiline sahip olan Aybar, Le Monde'a şu demeci vermiştir:

«Amerika'nın Türkiye'deki varlığı, *muhalefetin bütün teşebbüslerine* rağmen muhteva ve kapsamanın büyük bir kısmı bugüne kadar gizli kalan 50'yi aşkın üs ve 54 anlaşma ile belirlenmektedir.

Bu, bizim ulusal onurumuz için olduğu gibi, Türkiye'nin güvenliği için de zararlıdır.

— Türkiye'nin NATO askeri sisteminden muhtemel bir çekilişi, ülkenizin Sovyet yörüngesine yerleşmesi tehlikesine yol açmayacak mıdır?

— Bağımsızlığımız hiçbir yabancı güce bağımlı olmamalıdır. Atatürk, halkımız tarafından *izhar edilen sarsılmaz* bağımsızlık tutkusu sayesinde, daha 1919'larda yabancı işgal ordularına ve Amerikan mandası isteklerine karşı savaş sürdürmüştür.

Bazılarına göre, Türkiye; NATO'dan çıkmadan da, ulusal çıkarlarına daha uygun şartlar elde edebilir. Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar altındaki bir ülkenin, bu koalisyon içinde eşit haklara sahip *olması düşünülemez.*

«Ortadoğu'daki son çatışmaların sorumluluğunu - Arap - İsrail çatışması ve Kıbrıs - Birleşik *Devletler'e* yükleyen Aybar, Doğu Akdeniz'de sürekli bir barışın askeri üslerin ortadan kaldırılmasıyla sağlanabileceği düşüncesindedir.

Aybar'a göre, «Amerika Kıbrıs'daki mevcudiyetiyle Türkiye ve Yunanistan dahil, Orta Doğu ülkelerini sürekli bir tehdit altında tutacak durumdadır. Kıbrıs'ın kıyılarımızdan sadece 60 kilometre uzaklıkta olması, bizi onun alınyazısıyla herkesten çok ilgilendirmektedir.»

— Kıbrıs, sorununa nasıl bir çözüm öngörüyorsunuz?

— Biz, tarafsızlığı uluslararası *garantilerle teyid* edilen, iki topluluğun eşit hakları üzerine kurulacak federal bir rejimle donatılmış bağımsız bir Kıbrıs'tan yanayız. Yunanistan, Amerikan emperyalizminin Truva Atı «Enosis'ten» vazgeçmeli, Türkiye ise yabancı bütün etkilerden silkinmelidir. *İnancımız odur* ki, bu şartlar altında federal bağımsız Kıbrıs Devleti, adadaki iki topluluğun, Türkiye'nin ve Yunanistan'ın çıkarlarına cevap verecektir.»

Le Monde, 12 Aralık tarihli sayısında da Ankara özel muhabirine atfen «Türkiye'de Amerikan aleyhtarı cereyan» başlığı altında bir yazı yayınlamıştır. Kıbrıs olaylarının Türkiye'deki tepkilerden söz eden yazıda Türkiye İşçi Partisi'nin ve ANT'ın Kıbrıs konusundaki tutumuna da yer verilmekte ve özetle şöyle denilmektedir:

«Aşırı sağda, başkanı bulunduğu Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'ne gün geçtikçe daha belirli faşist hüviyet veren *Albay Türkeş,* yaptığı konuşmalarla Kıbrıs sorununun silahlı kuvvet kullanmaktan başka bir yolla çözümlenemeyeceğini belirtmekte ve hükümeti kriz sırasında zayıf davranmakla suçlamaktadır. Aşırı solda, Türkiye İşçi Partisi'nin tutumu daha belirlidir. *Partinin bu konudaki temel* tezleri, partiye sıkısıkıya bağlı haftalık ANT Dergisi'nde yer almaktadır. ANT'a göre bir savaş, sonucu ne olursa olsun, emperyalizme hizmet edecektir. Emperyalistler, yani Birleşik *Devletler ve İngiltere,* yabancı üslerden arınmış, federatif bir Kıbrıs devletinin kurulmasını önlemek için Kıbrıs'lı Türklerle Rumları karşı karşıya getirmektedir. Oysa, bu teze sahip çıkmak ve onun cesaretle savunmasını yapmak için Türkiye'nin her şeyden önce, Amerikan *hegemonyasından ve* NATO'dan kurtulması gerekmektedir.

ANT'a göre, Demirel bu kriz sırasında Amerikan *emperyalizmine* karşı ülkenin çıkarlarını korumayı becerememiştir.»

KABAKLI'YA SORMALI

Geçenlerde bir muhterem arkadaşımız «kanser hastalığını önlemek için bir meclis araştırması yapılmasına dair *genel görüşme önergesi»* verdi. Bütün Amerikan, İngiliz, Fransız Rus âlimleri yıllardan beri kanser hastalığını önlemek için *çareler arıyorlar, bulamıyorlar da,* bu çareyi bir genel görüşme» ile Adalet Partisi iktidarı mı bulacak? Böyle bir önerge, tatsız, tuzsuz, vitaminsiz ve kalorisiz iri bir kabaktan başka neye benzetilebilir.

TEKİN ERER

(S. Havadis — 11.12.1967)

haftanın karikatürü

AKŞAM'ın
OKURLARINA BÜYÜK HİZMETİ
* * *
AKŞAM'ın özel surette dokuttuğu
Yün Terylene Kumaşları
* * * * * * * *
Güzel giyinmek pahalı
giyinmek demek değildir !
1 elbiselik kumaş 140 lira
* * *

BU KUMAŞ BAŞKA KUMAŞ!

Bâbıâli'de sansasyon ve din ticareti yanında lotaryacılık da yeniden revaç bulmağa başlamıştır. Tercüman'ın «apartıman dairesi», Son Havadis'in «Anadol» *çekilişinden sonra Akşam Gazetesi de, okurlarını* 140 lira karşılığında bir takım kumaş sahibi yapacağını ilân etmiştir. Akşam'ın kumaşları, Hacı Topbaş'lara ait «Bahariye Mensucat Fabrikası» nda dokutulmaktadır. Ancak, Akşam, kumaşların dokutulduğu fabrikanın ismini açıklamamıştır. Bilindiği gibi, Topbaş'lar hâlen kontrollerinde bulundurdukları Tan tesislerinde, solcu yayın yaptığı için ANT'ın dizgi ve baskısını sabote ettirmiş bulunuyorlardı. Hacıların *mübarek ramazanda perhizi neden bozdukları ve* Akşam'ın Hacılarla nasıl anlaşmaya vardığı şimdi Bâbıâli'nin en çok merak edilen konularından biridir.

Kan, Kan, Kan!

Ey Hanefiler!

Siz ayakkabı üzerine mesh hususunda İmâm-ı Âzam-ın fetvalarını dinliyorsunuz da, niçin zulme ve fıska karşı olan fetvâ ve içtihatlarını tatbik ve taklit emiyorsunuz. Hanefi diye ben o Allah erine derim ki, zâlimlerin karşısında susmadığı için Rabbinin huzuruna *kırbaçtan şerha şerha* yarılmış bir sine ile al kanlar içinde çıksın.

M. ŞEVKET EYGİ

(Bugün - 12/12/1967)

AV RUHSATNAMESİ!

Muhterem devlet ve hükümet reisleri,

Sizlere sesleniyorum. Bu millet size reylerini, size ve sizin şahıslarınızda Türk Milleti'ne hakaret ettirilsin diye vermedi. Yeter artık. Had safhaya geldi. Susturun artık sosyalist geçinen bu kimseleri... Eğer siz susturamıyacaksanız, aczinizi itiraf edin de, millet sustursun. Türkiye'de bir komünist avına çıkma zamanı gelmiştir. Hattâ geçmek*tedir. Bu vazifeyi ya siz yapın veya bizlere müsamaha gösterin.*

MUSTAFA RAMAZANOĞLU

(Bâbıâlide Sabah - 12/12/1967)

ANT * Haftalık Dergi * Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN * Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN * Bu sayıda Sorumlu Müdür YAŞAR UÇAR * Teknik Sekreter İNCİ ÖZGÜDEN * İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No: 98-302. SİRKECİ İSTANBUL * Telefon: 27 81 09 * Posta Kutusu 934 SİRKECİ İSTANBUL * Ankara Temsilciliği - Tel: 13 40 20 *

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI * Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 * İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL, Tel: 27 69 49 * Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira Üç Aylık 15 Lira * İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir * Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir...